

- ⊕ **Arts escèniques:** 250 anys del naixement del circ
- ⊕ **Exposicions:** 80 fotografies sobre el Cabanyal
- ⊕ **Fotografia:** FineArt a Igualada

LES PORTES GIRATÒRIES, DISTANCIAR-SE DELS PARTITS I LA DISSOLUCIÓ, A DEBAT A L'ASSEMBLEA DE L'ANC

EDITORIAL VICENT PARTAL Però qui s'ha cregut que és, Jesús María Barrientos?

Hi haurà una gran nevada a tot el país la setmana vinent?

ANÀLISI DE L'ARAVOT Comitè Karabakh: trenta anys del moviment
d'autodeterminació que va col·lapsar l'URSS

VICENT
PARTAL

director@vilaweb.cat

PERÒ QUI S'HA CREGUT QUE ÉS, JESÚS MARÍA BARRIENTOS?

El president del Parlament de Catalunya, Roger Torrent, va participar ahir en un acte al Col·legi d'Advocats de Barcelona. Acte en què participava també el ministre espanyol de Justícia. Davant seu, Torrent va defensar els drets democràtics en un discurs magnífic.

I ho va fer, a més, de manera plenament justificada. No únicament perquè com a president del parlament és la seua obligació defensar les llibertats de tothom sinó també perquè està obligat a defensar de manera molt especial la vulneració de drets que pateixen actualment alguns diputats que integren la cambra. Va ser un gran acte de dignitat que cal aplaudir.

—

Així ho van entendre, de fet, bona part dels assistents que van aplaudir la referència del president del parlament. El contrast, però, va ser el gest d'abandonar la sala protagonitzat, entre d'altres i de manera molt especial, pel president del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC), Jesús María Barrientos, i pel fiscal superior de Catalunya, Francisco Bañeres. S'hi van sumar alguns altres advocats, però a diferència d'aquests, l'actuació de Barrientos i Bañeres és rellevant pel càrrec que ostenten.

—

La gravetat del gest, de fet, és enorme. Ells són servidors públics, però el president del Parlament de Catalunya exerceix la repre-

sentació de la sobirania popular. I per això a ells els podrà agradar més o menys la persona que ocupa el càrrec de president del parlament, però li deuen un respecte immaculat. Simplement perquè Roger Torrent no és un ciutadà qualsevol sinó la persona que encarna el vot dels ciutadans d'aquest país i que ens representa a tots. Un vot dels ciutadans, per cert, que està també en la base del càrrec que ostenta Barrientos, regulat al títol III, capítol I de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

—

Però la gravetat del gest és enorme més enllà del càrrec polític que ostenta ara Roger Torrent. Perquè els ciutadans el podem interpretar en el sentit que hi ha uns magistrats que consideren, que sembla que es creuen, que ells estan per damunt de la voluntat popular, i això no és tolerable en cap país democràtic. No sé qui s'ha cregut que és, el president del TSJC, però cal recordar-li que deu respecte a les institucions catalanes, al president del parlament i al vot democràtic dels ciutadans. I que si se sent criticat, ha de mantenir la compostura i escoltar.

EL MIRACLE DE L'ART I ELS PRESOS

MERCÈ IBARZ

Qui són els altres dos presos que acompanyen Oriol Junqueras?. vw

L'independentisme desvetlla contradiccions. L'obra de Sierra es veurà al Museu de Lleida on abans hi havia les obres de Sixena. I en algun museu de Barcelona?

A partir d'aquesta setmana que ve, l'obra censurada a Arco es podrà veure al Museu de Lleida, el diocesa que s'ha quedat sense les obres de Sixena. Al seu torn, el monestir obrirà l'exposició que ha muntat amb les obres que van sortir del museu lleidatà de matinada escortades per la Guàrdia Civil.

Si fa només un any algú ho hagués insinuat, no s'ho hauria cregut ningú. Ningú no volia pensar que els aparells ideològics de l'estat són tan ferrenys. Per més que la realitat dels fets ho confirmi dia rere dia, any rere any. Més pobresa, menys treball decent, més desigualtat en tots els ordres. Més ignorància. Però som moderns, vivim al segle XXI, som europeus. Algunes coses no poden passar. Doncs, mira: passen. L'art ho posa en evidència. La revolució no serà televisada.

No era imaginable que una obra pogués ser retirada d'una fira d'art patrocinada per institucions públiques que es presenta com l'aparador de la modernitat espanyola, ni que les forces d'ordre públic entressin en un museu. Però totes dues coses han passat. Primer a Lleida, ara a Madrid.

Certament, l'independentisme ha desvetllat el monstre. És un dels encerts.

No sabrem mai què hauria passat si el fris de fotografies pixelades de Santiago Sierra no hagués inclòs Oriol Junqueras,

Els presos catalans no són els únics inclosos per l'artista ni tampoc els vint-i-quatre de l'obra són tots els empresonats per motius polítics

A Barcelona s'han fet i es fan en els museus públics exposicions radicals, sigui al MNAC, el Macba, la Virreina. Hi haurà resposta ara?

Jordi Cuixart i Jordi Sànchez. Feia un any que l'artista estava preparant la sèrie i que el títol era el mateix, *Presos políticos en la España contemporánea*. Aquest n'és el títol complet. Els presos inclosos són declarats polítics i això passa ara, en l'Espanya d'ara mateix. Hauria tolerat aquest títol l'organització de la fira madrilenya encara que no hi fossin els polítics indepes?

Hi apareixen també presos d'Altsasu, membres de la penya Bukaneros (seguidors del Rayo Vallecano), un dirigent del Sindicato Andaluz de Trabajadores, membres de l'esquerra abertzale, un del moviment pro-amnistia, un okupa. En total, vint-i-quatre persones. Apareixen en l'obra amb la cara pixel·lada i una llegenda al peu que informa del context de cadascú.

Els presos catalans no són els únics inclosos per l'artista ni tampoc els vint-i-quatre de l'obra són tots els empresonats per motius polítics. Quan vegem aquest fris a Lleida, s'hauran de comptar tots els qui hi apareixen.

En paral·lel al silenci sobre els altres presos que inclou l'obra, la cosa té més biaixos culturals i polítics interessantíssims. Encara que hi hagi hagut alguna protesta, tímida, la censura ha estat acceptada de facto en el món de l'art pels seus mateixos agents: artistes, galeristes, museus, etc. Com va passar a Barcelona fa tres anys, en el també famós cas del Macba i l'exposició 'La bèstia i el sobirà', els artistes ara se'n mantenen al marge, sense dir ni piu, amb ben poques excepcions. Els museus parlen només de si acolliran l'obra o no, alguns creuen que seria oportunisme. No oportú. Cert que les programacions d'un museu no es poden alterar així com així, però potser caldria pensar-ho. Hi ha coses que demanen una reacció. Sobretot a Barcelona, on en els últims temps s'han fet exposicions de gran radicalisme conceptual i històric, sigui al MNAC, el Macba, la Virreina. Hi haurà resposta?

En l'esfera pública espanyola, igualment. Si la censura a l'obra de Sierra és en exclusiva per incloure polítics independentistes, el món cultural espanyol hauria de reaccionar. Som en els dies que es compleixen anys del cop d'estat del 23-F. Són els dies també de les sentències contra Valtònyc i contra el llibre Fariña sobre el narcotràfic gallec. Però el cas d'Arco resulta simptomàtic dels silencis i les limitacions més i més grosses de la vida cultural espanyola. Almenys, la batllessa madrilenya, Manuela Carmena, va optar per no assistir a la inauguració de la fira. S'ha sabut que uns quants galeristes catalans van declinar la visita i la foto dels monarques al seus estands. Tal com van les coses, no deixa de ser un acte valent el fet de dir a la premsa que no van voler rebre els reis.

L'independentisme està posant en evidència moltes contradiccions. Per això val la pena no deixar de pensar-lo, a fons, més a fons encara, tant com convingui, com a procés de reforçament de xarxes polítiques i culturals. 📺

TRAPERO O LA VICTÒRIA PÒSTUMA DE TEJERO

PERE MARTÍ

Josep Lluís Trapero entra a l'Audiència espanyola. ACN

Diego Pérez de los Cobos serà ascendit a general de la Guàrdia Civil després d'haver dirigit la repressió contra el referèndum de l'1-O*La justícia obre la tercera causa contra Francisco Camps per pressumpta corrupció***El govern balear amplia la denúncia per crims contra la humanitat contra el franquisme amb tres víctimes més**

TEMA DEL DIA

23-F. La jutge de l'Audiència espanyola Carmen Lamela va tenir la pensada de citar el major Josep Lluís Trapero un 23 de febrer, no se sap si intencionadament o no. Trenta-set anys després de l'intent de cop d'estat, Antonio Tejero és un alegre

jubilat que viu de la seva pensió, complementada generosament per la venda dels quadres que pinta, molt cotitzats entre la parròquia de l'extrema dreta, que arriba a pagar fins a 2.400 euros pels seus paisatges i retrats de gust dubtós però d'indubtable inspiració patriòtica.

Tot i que no es prodiga massa públicament, no es va perdre el funeral de Carmen Franco, perquè el seu pare va donar a Espanya 'quaranta anys de felicitat', segons que va explicar ell mateix. Abans de l'1-O també va fer una altra compareixença mediàtica, demanant que els responsables del referèndum fossin jutjats pels mateixos delictes pels quals el van jutjar a ell, que són els de sedició i rebel·lió, i pels quals va passar catorze anys a la presó.

Trapero no ha protagonitzat cap intent de cop d'estat ni ha entrat amb tricorni

i metrallera en cap seu parlamentària, però avui ha hagut de declarar acusat de sedició per no haver impedit el referèndum. La jutge l'ha deixat en llibertat, a l'espera de judici. Gairebé a la mateixa hora, els Mossos d'Esquadra desallotjaven desenes d'independentistes que s'havien encadenat a la porta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya convocats pels Comitès de Defensa de la República (CDR). Mentre els agents s'enduïen arrossegant els manifestants, aquests cridaven a favor de Trapero, en una escena insòlita. El resultat, catorze detinguts, una xifra molt elevada tenint en compte que no hi ha hagut cap acte de violència per part dels manifestants.

Després de l'aplicació de l'article 155, els Mossos estan dirigits des del Ministeri de l'Interior espanyol i, concretament, pel tinent coronel de la Guàrdia Civil,

La corrupció del PP valencià no afecta només el seu ex-president i ex-alts càrrecs del partit, sinó també alguns dels antics batlles

Un 30% de residents fiscals espanyols a Andorra encara no han regularitzat la seva situació

Diego Pérez de los Cobos. Un senyor que ara fa trenta-set no amagava les seves simpaties per Tejero i que, segons algunes fonts, es va oferir fins i tot de voluntari per a ajudar a fer triomfar el cop d'estat. El mateix senyor que va dir en la seva compareixença al Tribunal Suprem el passat 1 de febrer que 'la llei està per damunt de la convivència' i que ahir, davant el mateix tribunal, deia que l'1 d'octubre 'no hi va haver càrregues policiaques' sinó actuacions 'proporcionades'. Però Pérez de los Cobos no durarà gaire en el càrrec, no pas perquè hagi de ser cessat, sinó perquè aviat serà ascendit a general, en agraïment als serveis prestats.

El relat oficial diu que el cop d'estat de Tejero va fracassar, però cada dia és més evident que el substrat ideològic que l'alimentava continua present en determinats sectors polítics, judicials i mediàtics de l'estat espanyol. Amb l'excusa de frenar l'independentisme a Catalunya, hi ha una retallada de llibertats que ja afecta artistes, cantants i escriptors que no tenen res a veure amb el procés català, com s'ha vist aquesta setmana amb la censura a ARCO, la ratificació de la presó per a Valtònyc o la retirada d'un llibre que vinculava el narcotràfic amb alguns càrrecs locals del PP gallec. Un

retrocés de llibertats que ens retorna no pas al 1981, sinó molt abans.

MÉS QÜESTIONS

Tercera causa contra Camps. L'ex-president de la Generalitat Valenciana, Francisco Camps, va acumulant causes que el vinculen amb presumptes casos de corrupció. Avui li han obert un nou front judicial: ara és investigat també per presumptes contractes irregulars de la fundació que va organitzar la visita del papa a València el 2006. A més de Camps, hi ha investigades nou persones, entre elles, l'ex-president de les Corts Juan Cotino i el bisbe auxiliar de València, Esteban Escudero. Tot i que va quedar absolt del cas Gürtel, té dues causes més obertes relacionades amb el circuit de Fórmula 1 de València.

Els ex-batlles d'Alacant, també. La corrupció del PP valencià no afecta només el seu ex-president i ex-alts càrrecs del partit, sinó també alguns dels antics batlles. El jutjat d'instrucció número 5 d'Alacant, que instrueix el 'cas Brugal', ha obert judici oral contra els ex-batlles de la ciutat Luis Díaz Alperi i Sonia Castedo (tots dos del PP) per presumptes irregularitats en adjudicacions vinculades al Pla General d'Ordenació Urbana (PGOU). Segons que ha informat el Tribunal Superior de Justícia del País Valencià, juntament amb Díaz Alperi i Castedo també seran jutjats l'empresari Enrique Ortíz i sis persones més per suborn, tràfic d'influències, revelació i aprofitament d'informació privilegiada i corrupció d'autoritats i funcionaris públics. El jutge considera que hi ha indicis suficients que els acusats van planificar el desenvolupament urbanístic d'Alacant en benefici de l'empresari.

Ampliació de la denúncia de crims contra la humanitat.

El govern balear ha acordat avui d'incorporar l'assassinat de tres veïns de Maria de la Salut a la denúncia per crims contra la humanitat que ja va presentar per la mort de quaranta-nou represaliats del franquisme trobats en la fossa de Porreres. Els cossos dels tres veïns van ser exhumats en una

fossa de Sant Joan el 2014 i es calcula que van ser assassinats per activistes franquistes entre l'agost del 1936 i el març del 1937. La portaveu del govern, Pilar Costa, ha explicat que havien instat els serveis jurídics del govern a incorporar aquests tres casos a la denúncia presentada a la Fiscalia per l'assassinat de republicans al començament de la guerra del 36-39. Aquesta iniciativa, pionera en polítiques de memòria, es va adoptar en compliment de la llei per a la recuperació de persones desaparegudes durant la guerra del 36 i el franquisme, coneguda com a llei de fosses, que es va aprovar el 2016 al parlament balear.

LA XIFRA

Un 30% de residents fiscals espanyols a Andorra encara no han regularitzat la seva situació. Aquestes dades, fetes públiques durant unes jornades al Col·legi d'Advocats, contrasten amb la dels residents fiscals francesos, que han regularitzat tots la situació.

PEL FORAT DEL PANY

Indignació amb la degana del Col·legi d'Advocats de Barcelona perquè ha 'renyat' en públic el president del parlament, Roger Torrent, després del contundent discurs que ha pronunciat avui davant el ministre de Justícia espanyol, Rafael Catalá, en defensa dels presos polítics. Maria Eugènia Gay li ha retret: 'No era la idea, president, l'has feta bona', mentre abandonaven la sala el president del TSJC, José María Barrientos, i diversos advocats i fiscals. La degana va provar de fer de medidora entre el govern espanyol i català després del referèndum de l'1-O, però les seves gestions van resultar estèrils. La seva intenció era que el president Puigdemont convoqués eleccions anticipades i renunciés a proclamar la independència.

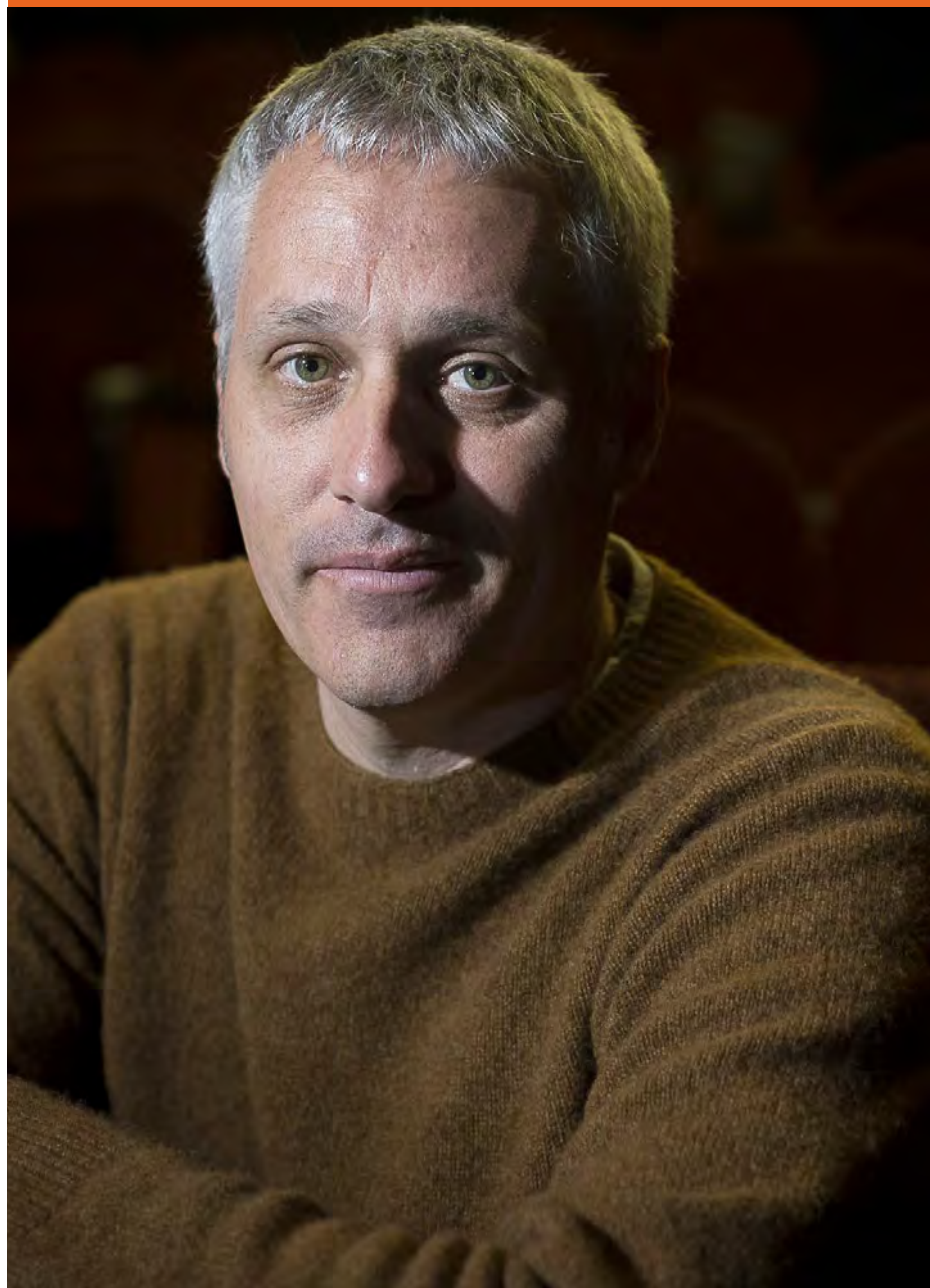
TAL DIA COM AVUI

Un 23 de febrer de 1965 moria l'actor còmic nord-americà Stan Laurel, que es va fer famós per la parella cinematogràfica coneguda com 'El gras i el prim'. Laurel era el prim.

MARC RECHA

‘Que no vivim en una República? Doncs que comenci el sidral’

Entrevista al cineasta, que estrena el film ‘La vida lliure’

ALBERT SALAMÉ

ANDREU BARNILS

El cineasta Marc Recha (1970) estrena aquesta setmana el novè llargmetratge, *La vida lliure*, guanyador del festival de Gijón i del de Tallin.

El film de Recha recrea la Menorca de 1918, quan la gent moria per culpa d'una terrible febre i la I Guerra Mundial omplia de submarins el Mediterrani. El film de Recha torna a tenir nens com a actors molt principals. Aquí, els veterans Sergi López i Miquel Gelabert acompanyen els dos nins menorquins, Mariona Gomila i Macià Arguimbau. L'actriu Núria Prims, en segon pla. VilaWeb entrevista Marc Recha per parlar d'aquest film i de l'actualitat.

—Quin és l'origen del film?

—Volia establir un pont i dialogar amb una altra obra de creació.

—Quina?

—Quines. *Aigua de mar*, de Josep Pla. Volum 2 de les 'Obres completes'. Hi parla dels submarins torpedinant vaixells francesos i anglesos, del contraban, del mar, dels misteris. També vaig espigolar molt de *Quadern gris*, on Pla explica la febre de l'any 1918 i com ell abandona la Universitat de Barcelona i torna al poble. Hi ha el Josep Pla de vint anys, que ha de decidir si fa la vida lliure o fa de periodista i escriptor. Si es queda a Canadell o Aigua-Xelida amb l'Hermós, senyor simiesc que viu en una barraca, o si treballa seriosament i se'n va a París i Berlín. La inspiració d'en Rom, el personatge de Sergi López, és una mica aquesta. Un home capaç de viure amb les coses que troba al voltant. Pesca, caça conills i menja herbes. I viu a la platja. També és veritat que el personatge d'en Rom està inspirat amb Long John Silver, de *l'Illa del tresor*.

—En aquest joc de miralls també entra Albert Camus.

—Parlo de tota aquella gent que a partir del 1840 deixa Menorca i se'n va a Algèria. Aquí em baso en Albet Camus i el seu llibre autobiogràfic, quan explica que la

Em baso en Albet Camus i el seu llibre autobiogràfic, quan explica que la mare i l'àvia eren menorquines

La Tina, per un cantó, somnia la vida lliure, però és en Rom qui fa la vida lliure

mare i l'àvia eren menorquines. És curiós com els menorquins, quan hi arriben, esdevenen pagesos. I acaben manant els algerians i els francesos. Ells fan d'amos. Fins fa poc, encara et trobaves per segons quins territoris del sud de França tota la gent que havien expulsat d'Algèria. Jo tinc localitzada alguna d'aquesta gent, que els diuen maonesos.

—El paisatge del film és la Vall de Menorca. Quina relació personal hi teniu?

—A final dels anys setanta hi anava, de petit. Recordo que a la Vall i la platja del Bot totes les famílies de Ciutadella hi anaven a passar tres mesos d'estiu i portaven el televisor, la cadira. Nosaltres ens estàvem a l'Hort de les Taronges. I amb la mare i els germans baixàvem a la platja. He filmat la platja de la infantesa, una mica, sí.

—Qui dels quatre personatges té la vida lliure? La Tina, en Biel, en Rom o en Conco?

—Al film, el punt de vista és la mirada de la nena, la Tina. La vida lliure és en femení. El futur és femení, per tant la vida lliure és ella. Ella emula i busca la llibertat. I veu aquesta imatge icònica d'una balandra, o llaüt fondejat, a la badia solitària i misteriosa. Llaüt on apareix una dona que ve de fora, de l'horitzó, de la llibertat. La nena Tina voldria ser com ella. La Tina, per un cantó, somnia la vida lliure, però és en Rom qui fa la vida lliure.

—Aquesta dona lliure i allunyada és Núria Prims. Ni un pla curt. Ni un. Per què?

—Va ser un debat molt interessant. Si traspasses una barrera i deixes de filmar des del punt de vista dels nens, el film canvia i és una altra història. Totalment diferent. Sempre havíem de tenir aquella mena de vaixell antic, amb aquelles siluetes, com unes imatges icòniques, d'un món imaginat, que segurament també representen la llibertat. Per això no ens hi apropem. Mai. Cap pla curt. Tot de lluny. Amb els ulls de la nena. I això que vam estar temptats d'acostar-nos-hi tres-centes vegades.

—Mulet. Un nom que apareix dues vegades. És un protagonista, i és un dels productors del film.

—Faig un homenatge al Paco, Fancesc Mulet. Gran productor mallorquí, que té una cooperativa, la Perifèrica Produccions. Els qui van fer *Jo!* Una gent estupenda. És una picada d'ullet al coproductor del film.

—Conco. Gran paper, el de l'actor Miquel Gelabert.

—Representa aquesta cosa de la terra, i tan menorquina, del pagès que treballa per l'amo, que és el senyor. És una vida molt dura. És allò que deia Pla, que el temps ho va destruïnt tot. I aquell home és un combat per aturar això. Fins que al final el personatge d'en Conco fa un arc evolutiu i l'home tancat i conservador és dels més tendres del film. I això ho construeix molt bé.

—Rom, personatge interpretat per Sergi López.

—És un personatge enlluernador per als nens, i qui els explica les històries. D'això va la pel·lícula. De la transmissió de coneixement per mitjà de la paraula. I qui les explica, les històries? En Rom, i la Tina (amb una veu *en off*). Doncs aquest personatge d'en Rom fa una evolució i passa d'un personatge senzill, sortit directament d'*Un dia perfecte per volar* (aquell pare no biològic que acompanya el nen en el creixement personal), a acabar convertit en tot un misteri. La pel·lícula emana i és deutora del gènere d'aventures. Passa que aquí l'aventura no és acció, sinó en la imaginació d'aquesta nena i totes les coses que explica en Rom. I es dibuixa la contradicció dels personatges. La relació contradictòria dels homes amb la natura. Aquest combat. Aquesta supervivència.

—Hélène Louvart. Directora de fotografia. Sou parella artística. Quants anys fa que treballeu plegats?

—Mitja vida junts, sí. Som com de la família. Ella té uns directors amb els quals li agrada molt de treballar. I fa amb això. No és la mateixa l'Hélène Louvart que

“
Jo eixampló camins
d'altra gent que ha
filmat abans. I ara
arriba aquesta gent
que eixampla el camí
que jo he obert

Marc Recha, durant el rodatge
de 'La vida lliure'. ACN

filma Tina, de Wim Menders, que quan treballa per Larry Clark a Nova York, o quan fa cinema amb els italians. La nostra és una relació de creixement personal. Quan jo porto la càmera i filmo, ella porta la llum i el diafragma. Jo sempre porto la càmera. Estem embrincats. És una cosa molt orgànica. Va haver-hi un moment a *La vida lliure* que tot eren dones. Després, per qüestions d'agenda, no van poder, i van aparèixer homes. Però vam estar a punt que un 90% fossin dones.

—A Catalunya, un dels films de l'any és *Estiu 1993*, fet per una dona: Carla Simón.

—Ella segueix un camí que m'omple de satisfacció. Jo eixampló camins d'altra gent que ha filmat abans. I ara arriba aquesta gent que eixampla el camí que jo he obert. Això és meravellós. I abans no podia passar. Es complementen.

—Parlem d'Arco? Han censurat una obra perquè apareixien els presos polítics.

—L'artista, en Sierra, fa temps va rebutjar el Premio Nacional de Bellas Artes. Va dir que no era seriós. I són molts diners. Mireu, a mi em sembla molt bèstia una cosa de l'Acadèmia del Cinema Espanyol, que no en sóc membre ni m'hi sento gens identificat. Em sembla molt bèstia que, en una cerimònia sencera dels

premis Goya, ningú de tota la gent que fa deu anys cridava 'no a la guerra' no parlés de l'actualitat d'ara mateix. Que és de les coses més importants que passen a Europa. Parlem de la llibertat. I de la destrucció completa de la democràcia. I aquest col·laboracionisme o cinisme em va deixar bocabadat. Que de cop i volta silenciïn això! És molt greu. És aquesta complicitat que no fa gràcia. O posem la carn a la graella o no la posem.

—Us ho deuen dir al revés: 'Venut a la causa separatista'.

—Ja s'ho faran.

—Alguna pregunta que no hagi fet del film?

—Avui, a Radio Nacional de España, he dit que, enfront de la grip espanyola, la Tina opta per la vida lliure.

—Ha! Això és un titular.

—Per què em voleu fer parlar de política?

—Doncs continuem. Plans de futur?

—La situació industrial del cinema a Catalunya ha arribat al col·lapse. S'ha de recordar que el PP va presentar un recurs al Tribunal Constitucional per a suprimir la taxa digital. La taxa que permetia que la indústria del cinema anualment

recaptés uns 22 milions d'euros de les grans plataformes digitals. Impost que et trobes a molts països d'Europa i plenament factible. A més a més, a partir del 155 i la dèria persecutòria d'Hisenda amb l'IVA, que afecta des del Temporada Alta fins a TV3, de cop i volta deixes tocada i enfonsada la indústria. Hem tornat més enrere del 2008. El futur del cinema no passa a Catalunya. No es poden fer films, aquí. No es poden fer en el sentit industrial. I la indústria som tots.

—I on anireu a rodar? A fora? Tampoc deu ser tan fàcil

—Ja us avisaré.

—I fer-ho en anglès?

—No ho descarto. El meu tipus de cinema busca que els protagonistes traspuïn autenticitat. Si el personatge ha de parlar anglès, que el parli. Cap problema. No és impediment.

—El vostre conseller de Cultura, qui és?

—Conseller? Que no vivim en una República? Doncs que comenci el sidral. Com deia Tarradellas i el meu avi, que comenci el sidral. No es pot anar amb el lliri a la mà. Necessitem cactus. Cactus mexicans enormes, fàl·lics, llargs. Cactus. S'ha acabat el lliri a la mà.

L'assemblea de l'ANC a Granollers. ACN

Les portes giratòries, distanciar-se dels partits i la dissolució, a debat a l'assemblea de l'ANC

Assemblea Els socis de l'entitat voten avui el full de ruta a seguir durant el pròxim any, amb una ponència que inclou dues esmenes a la totalitat

REDACCIÓ

La independència de l'ANC respecte dels partits i la necessitat de tenir una estratègia pròpia centren bona part de les 118 esmenes que s'han presentat a la ponència del full de ruta que l'entitat votarà demà a l'assemblea general ordinària, a Barcelona. Fins i tot, una de les dues esmenes a la totalitat apunta a la dissolució de l'entitat sobiranista si no hi ha una 'estratègia i una tàctica pròpies no supeditades a interessos aliens a

l'independentisme'. Altres esmenes parcials proposen fórmules per a evitar el traspass directe i immediat dels membres del secretariat a les llistes electorals dels partits. D'altra banda, la implantació de la República centra el debat sobre els passos que s'han de seguir en el procés.

Els dos últims presidents de l'ANC han format part de llistes electorals de partits just després d'haver deixat la presidència de l'entitat. Carme Forcadell es va presentar a les llistes d'ERC a les eleccions del 27 de setembre del 2015 i Jordi Sànchez va fer

Els dos últims presidents de l'ANC han format part de llistes electorals de partits just després d'haver deixat la presidència de l'entitat

igual en els passats comicis del 21 de desembre, en aquest cas com a número dos de Jx-Cat. 'L'ANC no s'ha de poder utilitzar com a plataforma de llançament al món de representació parlamentària', diu, en aquest cas, l'esmena 34.

En aquest sentit, moltes de les propostes per a modificar la ponència del full de ruta expliciten la necessitat de mantenir i reforçar la independència de l'ANC respecte dels partits polítics. De fet, aquest compromís ja és inclòs en la ponència, però és assenyalat com un dels problemes de l'entitat. Un exemple és

Demana que l'ANC no es dediqui només a pressionar el govern sinó que sigui un agent amb capacitat de prendre decisions estratègiques

És previst que la comissió electoral proposarà durant l'assemblea que les eleccions es facin el 17 de març, data que haurà de ser validada pels socis

que, més enllà de la formació de govern, l'entitat no ha estat capaç de marcar perfil i assenyalar als partits quin és el camí a seguir.

David Minoves, president del CIEMEN, i que té previst de presentar-se al secretariat nacional de l'entitat, deia aquesta setmana a VilaWeb que l'ANC havia de recuperar la transversalitat: 'L'ANC no ha estat capaç de mantenir-la i hi ha hagut una tendència a esbiaixar-se. Han donat oxigen a arguments d'algunes forces polítiques. Algun comunicat i alguna consulta interna han coincidit en el temps i amb els arguments de Junts per Catalunya. Això motiva enfrontaments i resta força.'

Per a millorar aquesta independència respecte dels partits, l'assemblea territorial de Solsona proposa que totes les persones que formin part del secretariat nacional de l'entitat signin un document de bones pràctiques en què es comprometen a no formar part d'una llista electoral fins que no hagi passat, com a mínim, un any després

d'haver deixat el secretariat. En la mateixa línia, una altra esmena opta per prendre mesures per tal d'evitar el traspàs directe de membres del secretariat a les llistes i estructures dels partits.

L'assemblea de Gràcia vol introduir en el text de la ponència que es garanteixi la llibertat de moviments i no supeditar l'acció de l'ANC als interessos de cap partit, salvaguardant la llibertat de l'entitat per a exigir a qui calgui allò que calgui a cada moment.

'Dissolució'

Fins i tot, una de les dues esmenes a la totalitat avisa que si l'ANC no esdevé 'l'eina de canvi necessària amb una estratègia i una tàctica pròpies no supeditada a interessos aliens a l'independentisme', l'ANC passaria a ser una organització garant de l'estatu quo. 'Esdevindria inútil com a organització de coordinació i canalització del moviment independentista i es faria necessària la seva dissolució per a formular nous plantejaments organitzatius', alerta el text alternatiu.

Aquesta mateixa esmena a la totalitat demana que l'ANC no es dediqui només a pressionar el govern sinó que sigui un agent amb capacitat de prendre decisions estratègiques. I proposa de crear un comitè on siguin representades totes les organitzacions, sindicats, partits i associacions per afavorir un marc d'actuació unitària.

Implantació de la República

L'altre debat destacat en el marc de la ponència política és com s'ha d'implantar la República després dels esdeveniments d'aquests últims mesos. El text inicial insta el govern de la Generalitat a 'construir la República proclamada com un marc real de garantia de drets civils i socials, enfront de la involució democràtica i repressiva que duu a terme l'estat'. Un poder efectiu i no dependent de l'estat espanyol en els següents àmbits: control de la hisenda, poder judicial i garantia de la seguretat dels catalans.

Sobre aquesta qüestió, una esmena de la territorial de Llinars insta el govern i el parla-

ment a construir la República en la mesura que sigui possible, i argumenten que, tenint en compte la situació actual de les institucions, és poc realista demanar una construcció real de la República. Una altra de les esmenes presentades defensa un referèndum supervisat per les Nacions Unides o un dictamen internacional favorable a la declaració d'independència. Des de Badalona, es proposa de promoure 'vies imaginatives', com ara l'assemblea de càrrecs electes que permetin de superar les limitacions del marc autonòmic i es pugui avançar en la construcció de la República.

Data per a les eleccions

Per una altra banda, l'entitat encararà el mes vinent la renovació dels setanta-set membres que conformen el secretariat nacional –l'òrgan executiu de l'entitat– i que, al seu torn, haurà de triar un nou president. És previst que la comissió electoral proposarà durant l'assemblea que les eleccions es facin el 17 de març, una data que haurà de ser validada pels socis. ■

Hi haurà una gran nevada a tot el país la setmana vinent?

Meteorologia Els models de pronòstic apunten a la probabilitat de neu a cotes molt baixes durant moltes hores i fred intens

JOSEP CASULLERAS

Podríem tenir un temporal de neu de primer ordre entre dilluns al vespre i dimecres al matí', deia ahir un dels meteoròlegs de TV3, Francesc Mauri, en la previsió del temps a mitjà termini. Parlava d'un pronòstic que fa força dies que fa anar de bòlit meteoròlegs i afectacionats a la meteorologia a la xarxa, on hi ha una autèntica bogeria per a mirar de saber si

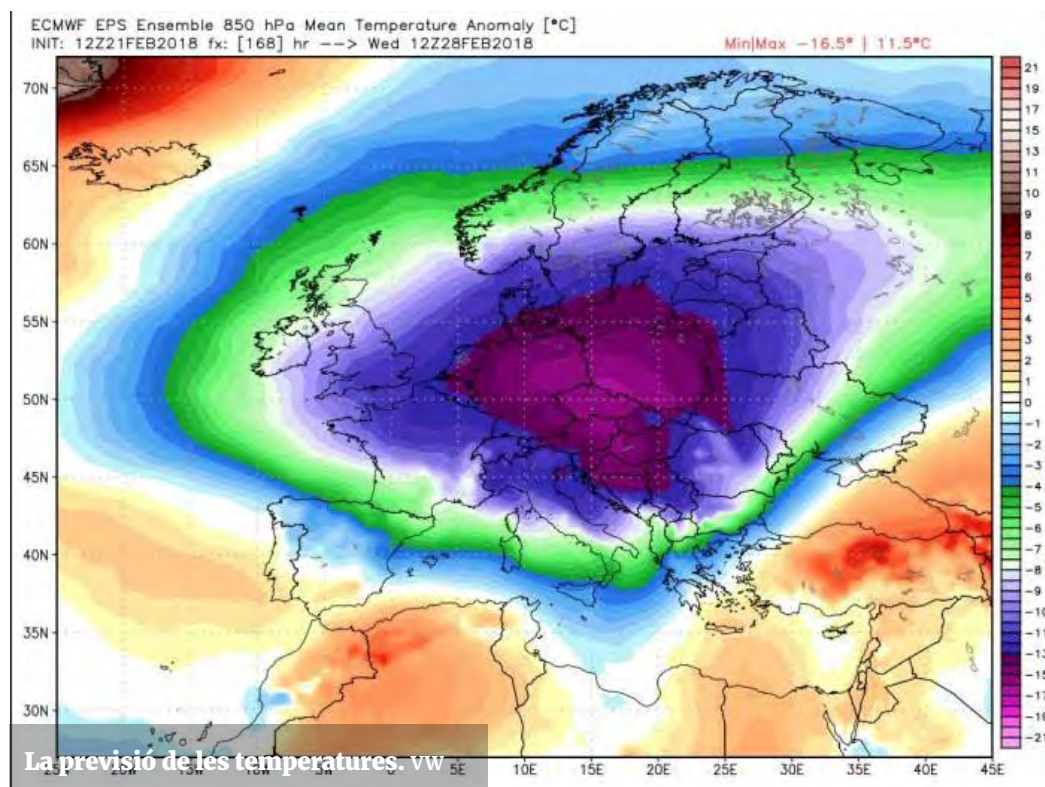
els models de predicció acaben confirmant la previsió d'una nevada generalitzada pràcticament a tot el país i a totes les cotes. Fins ara, els principals models de predicció, el GFS nord-americà i l'ECMWF centreeuropeu, preveïen situacions diferents sobre l'evolució de grans masses d'aire fred i aire càlid i humit. Però de mica en mica els models han anat convergint cap a una conclusió: hi haurà una entrada d'aire molt fred, amb temperatures molt baixes, i hi haurà nevades,

que caldrà veure fins a quin punt seran generals i generoses.

Seràn les conseqüències d'una invasió d'una enorme massa d'aire fred d'origen siberià que la setmana vinent afectarà pràcticament tot Europa amb temperatures extremadament baixes. La combinació d'aquesta llengua anticiclònica i molt freda, que arribarà a engolir pràcticament tot el país, de nord a sud, amb una profunda depressió centrada a les Açores, escombrarà el país de sud-

Una enorme massa d'aire fred d'origen siberià la setmana vinent afectarà pràcticament tot Europa amb temperatures extremadament baixes

Amb la impredecibilitat que hi ha a mitjà termini, 'aquest pronòstic ens el podem acabar menjant amb patates.'

oest a nord-est i farà que nevi a cotes baixes.

Però fins a quin punt? Quantes hores pot durar la nevada? Sis, dotze, vint-i-quatre, quaranta-vuit? I amb quina intensitat pot nevar? És en això que encara discrepen els models de predicció, i és motiu d'un debat encès a la xarxa, on afeccionats i professionals debaten. El fòrum de debat de la web Pico.cat, administrada pel popular meteoròleg Alfred Rodríguez Picó, fa dies que treu fum.

Un dels models indica que el fred queda més restringit a Catalunya Nord. I arribaria més aviat pluja. Els altres indiquen que el fred entrarà de ple i que la precipitació serà en forma de neu. En aquest

sentit, hi ha activat un preavis per fred intens i neu a cotes baixes del Servei Meteorològic de Catalunya.

Aquest cap de setmana serà dominat pel sol. I dilluns al matí sembla que encara no hi haurà precipitacions. L'aire fred anirà guanyant terreny. La bossa d'aire fred afectarà pràcticament tot el país entre dimarts i dimecres.

Dilluns a la tarda arribaran nuvolades i a mesura que avanci la tarda i, sobretot, la nit hi pot haver nevades per sobre de tres-cents metres. La cota de neu anirà baixant. La precipitació guanyarà terreny de sud a nord, escombrant tot el país, amb cota zero a la meitat nord del País Valencià i pràcticament a tot

el Principat. Sembla que serà més difícil que la precipitació sigui en forma de neu a les Illes, i també és complicat que arribi a Catalunya Nord, tret de les comarques de la Cerdanya, el Capcir i el Conflent.

Dimecres al matí, hi ha una probabilitat de nevades generals. A partir de migdia, anirà pujant la cota de neu amb l'augment de temperatura i la neu es convertirà en pluja, segons les previsions. Però, en cas que efectivament la nevada s'hagués generalitzat a cotes baixes, la inèrcia podria fer que la neu s'estanqués en cotes baixes, segons que diu el meteoròleg Dani Ramírez.

Segons el SMC, els gruixos acumulats poden ser de fins a 5 cm a punts del litoral, entre 5 i 15 cm al prelitoral i a comarques interiors, entre 15 i 30 cm al Pirineu i Prepirineu, sobretot al vessant sud. La cota de neu pujarà a partir de dimecres a migdia, i dijous les precipitacions en forma de neu s'aniran restringint al Pirineu i Prepirineu.

Però fer un pronòstic acurat a quatre o cinc dies vista és molt complicat. I no és fins poques hores abans que es podrà dir amb certesa què passarà. Com que ara per ara és una situació plausible, la d'una nevada generalitzada, alguns meteoròlegs ja n'avisen, perquè les conseqüències en els transports, la circulació, les comunicacions i la mobilitat poden ser importants. Però, tal com deia Francesc Mauri, amb la impredecibilitat que hi ha a mitjà termini, 'aquest pronòstic ens el podem acabar menjant amb patates.' ■

Comitè Karabakh: trenta anys del moviment d'autodeterminació que va col·lapsar l'URSS

SEDA HAKOBYAN I ALEXANDRE SOLANO

El 20 de febrer de 1988 va néixer el Moviment Karabakh, del qual es commemoren trenta anys. Les protestes massives per l'autodeterminació i la democràcia a l'URSS, juntament amb els Països Bàltics (Lituània, Letònia i Estònia), van ser clau per a mostrar les contradiccions internes que van portar al col·lapse de l'espai soviètic.

El conflicte es remunta al començament de la Federació soviètica, quan el Kavburo (Oficina del Caucas del Partit Comunista Rus), sota supervisió de Joseph Stalin, va decidir de transferir el 1921 el territori del Nagorno-Karabakh a l'Azerbaidjan amb la garantia d'una gran autonomia.

La regió tenia un 90% de població armènia, que no hi estava d'acord. La decisió s'ha explicat pel principi de 'divide et impera' (divideix i domina), és a dir, amb la finalitat de dividir els pobles i, d'aquesta manera, evitar una resistència unificada, o per acostar la Turquia d'Atatürk a l'espai soviètic, després d'haver signat el Tractat d'Amistat i Agermanament Turco-Soviètic només uns mesos abans.

Tot i ser una regió autònoma, els armenis van denunciar el govern de l'Azerbaidjan per haver aplicat una política d'azerificació, i van alertar que els seus drets nacionals havien estat suprimits i que les llibertats culturals i econòmiques havien quedat reduïdes. No tenien accés a llibres de text en llengua armènia ni a la televisió, i

alhora, s'havia promogut que cresqués la població àzeri i se'n reduís l'armènia.

Es temia que passés igual que Nakhichevan, una altra província transferida, on els armenis havien passat de ser el 40% de la població, abans de formar part de l'Azerbaidjan, a ser un 2,9% el 1970; i també com al Kurdistan Vermell, una entitat eliminada per no perjudicar les relacions amb Turquia i que va fer que es deportessin uns 40.000 kurds al Kazakhstan.

Les reivindicacions del Comitè Karabakh

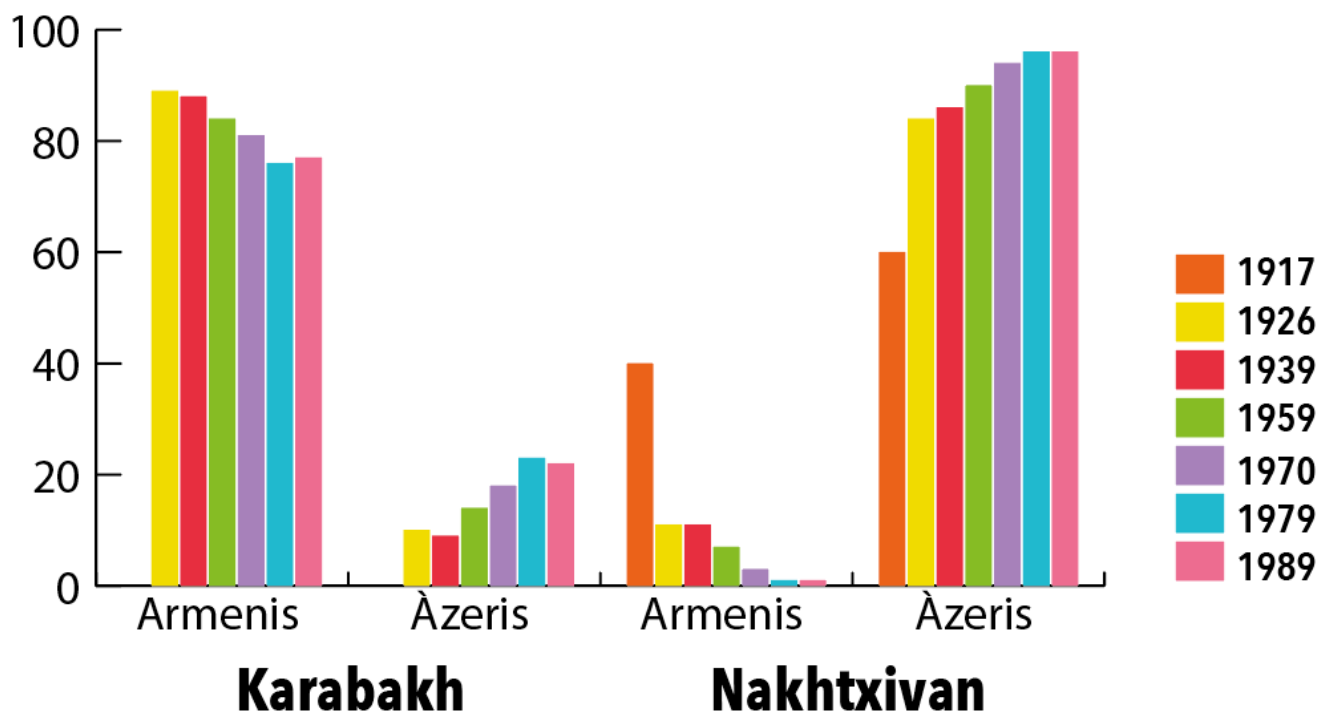
El 20 de febrer de 1988, aprofitant la *perestroika* (reestructuració), el parlament de la regió autònoma va votar a favor d'unificar la regió amb Armènia, a la vegada que es formava el Comitè Karabakh, un grup d'intel·lectuals, reconeguts com a dirigents pels armenis, que tenien en un principi l'objectiu d'unir tots dos territoris i que posteriorment encapçalaria la independència del país.

Uns dies més tard, la resposta de Gorbatxov com a dirigent de l'URSS va ser que les fronteres no canviarien, perquè hi havia altres regions que volien canvis territorials i aquell seria un precedent perillós, però els armenis van apel·lar el dret a l'autodeterminació, també recollit en la constitució, per a corregir la decisió del Kavburo del 1921.

El moviment, dirigit pel Comitè Karabakh, havia portat protestes massives al carrer. El febrer, es van manifestar un milió de persones a Erevan, que van prosseguir fins i tot després d'haver estat prohibides, amb l'exèrcit al carrer.

Manifestació a Erevan. RUBEN MANGASARYAN

Proporció d'armenis i àzeris al Karabakh i a Nakhtxivan des del 1917 fins al 1989. vw

El Soviet Suprem va rebutjar la demanda de cedir el territori a Armènia, però les protestes no van cessar. El 15 de juny, era el Soviet Suprem d'Armènia que demanava la unificació amb el Karabakh, mentre que l'àzeri s'hi oposava.

El 10 de desembre de 1988, els onze membre del Comitè Karabakh, inclòs el futur primer president d'Armènia, Levon Ter Petrossian (1991-1998), eren detinguts sense càrrecs i empresonats a Moscou fins al 31 de maig. La decisió, sumada a la postura inflexible amb el Karabakh i la mala gestió del terratrèmol d'Spitak del 7 de desembre, que va deixar 50.000 morts, allunyava qualsevol solució dins de l'URSS i feia virar cada vegada més el moviment cap a reivindicacions independentistes.

Mentrestant, les autoritats àzeris s'oposaven frontalment a discutir la seva integritat territorial. El 19 de febrer de

1988, un dia abans de la votació demanant la unificació de l'enclavament amb Armènia, es va fer la primera contraprotesta, i una setmana més tard, tenia lloc el pogrom de Sumgait, ciutat a 25 km al nord de Bakú, que va fer 32 morts (26 armenis i 6 àzeris) segons dades oficials, tot i que es creu que podrien ser-ne molts més.

La situació va evolucionar cap a un conflicte interètnic en què armenis i àzeris van haver de fugir als territoris on eren majoria. Per exemple, a Bakú, capital de l'Azerbaidjan, el 1979 hi havia 167.226 armenis (17% de la població), però el 1999 només en quedaven 378 (0,02%). Després de diversos pogroms, el gener del 1990 hi va haver el de Bakú (90 morts i 700 ferits), que va obligar a declarar l'estat d'emergència, per la qual cosa el Ministeri de l'Interior hi va enviar tropes a restablir l'ordre.

Cap a la independència

El 12 gener de 1989, el govern soviètic prenia el control directe del Karabakh, però l'1 de desembre del mateix any, el Consell armeni i les institucions suspeses de la regió van declarar la unificació dels dos territoris.

Els armenis continuaven pressionant, amb centenars de morts i un Kremlin impotent. El Consell Suprem d'Armènia va decidir de convocar eleccions plurals el 20 de maig, d'on va sortir una majoria pro-independència. En la primera sessió, es va aprovar una declaració de sobirania que declarava l'establiment d'un estat independent. El govern restablí els símbols (himne, bandera, nom) i Levon Ter-Petrosyan era elegit president del parlament i, de facto, dirigent d'Armènia.

L'URSS, en plena desintegració i el conflicte enquistat, va retirar el control directe del

Karabakh el 28 de novembre de 1990. El 17 de març de l'any següent, en el referèndum per la continuació de la Federació, l'Azerbaidjan es guanyava el favor de la Federació amb un 94% de sí i un 74% de participació. Per la seva banda, Armènia, juntament amb altres països, va decidir de boicotar-lo i l'1 de març va convocar un referèndum d'autodeterminació per al setembre del mateix any.

Les tropes soviètiques i àzeris van emprendre el 30 d'abril l'operació Anell, que tot i tenir com a objectiu desarmar les milícies locals pro-armenies del Karabakh, a la pràctica va comportar deportacions massives d'armenis.

El col·lapse total va arribar després del cop d'estat de Moscou del 1991, que va portar a les independències de l'Azerbaidjan i Armènia. Karabakh va proclamar la seva sobirania i el govern àzeri

Samson Ghazarian, Samuel Gevorgian, David Vardanian, Papken Ararktsian, Hambartsum Galstyan, Levon Ter-Petrosyan, Khachig Stambultsyan, i Alexander Akopian del Comitè Karabakh. ARXIU

va suspendre l'autonomia (trencant la garantia d'autonomia del 1921) i va fer un referèndum el 10 de desembre (amb el boicot àzeri), amb una participació del 82%, pel qual va declarar la independència el 6 de gener de 1992.

El 26 de desembre de 1991, amb la renúncia de Gorbatxov com a secretari general soviètic, la resta de repúbliques, incloent-hi Ucraïna, Bielorússia i Rússia, van declarar la independència (l'URSS va deixar d'existir el dia 31), per la qual cosa ja no hi havia cap barrera que evités un enfrontament a gran escala pel control del Karabakh.

La situació havia anat desembocant en incidents, i una vegada aconseguida la independència, va començar una guerra a gran escala. Malgrat la inferioritat numèrica i militar, les forces armènies van aconseguir el control del 90% de l'Alt Karabakh i set regions del voltant, que representaven el 14% del territori àzeri, i va crear un corredor per a arribar a l'enclavament amb majoria armènia.

Les forces armènies van aconseguir el control del 90% de l'Alt Karabakh i set regions del voltant, que representaven el 14% del territori àzeri

La diferència principal era de formació: prop del 60% dels armenis havien servit en l'exèrcit soviètic; en canvi, els àzeris sovint estaven subjectes a discriminació durant el servei i eren relegats a batallons de construcció i no de combat. A més, per a Armènia era una lluita per la supervivència nacional, envoltada de Turquia i l'Azerbaidjan, mentre que per als àzeris era una lluita per la integritat territorial. Va haver-hi entre 30.000 i 40.000 militars i civils morts i centenars de milers de desplaçats d'ambdós costats.

El 1994, es va decretar un alto el foc que s'ha mantingut fins als nostres dies, encara que ha estat violat moltes vegades: se n'han denunciat set mil, de trencaments d'alto el foc. El més important va ser el del 2 d'abril de 2016, quan l'Azerbaidjan va llançar una ofensiva que va fer entre 226 i 670 morts.

Un conflicte congelat

El conflicte està congelat des de l'alto el foc del 1994. Per resoldre'l i trobar una solu-

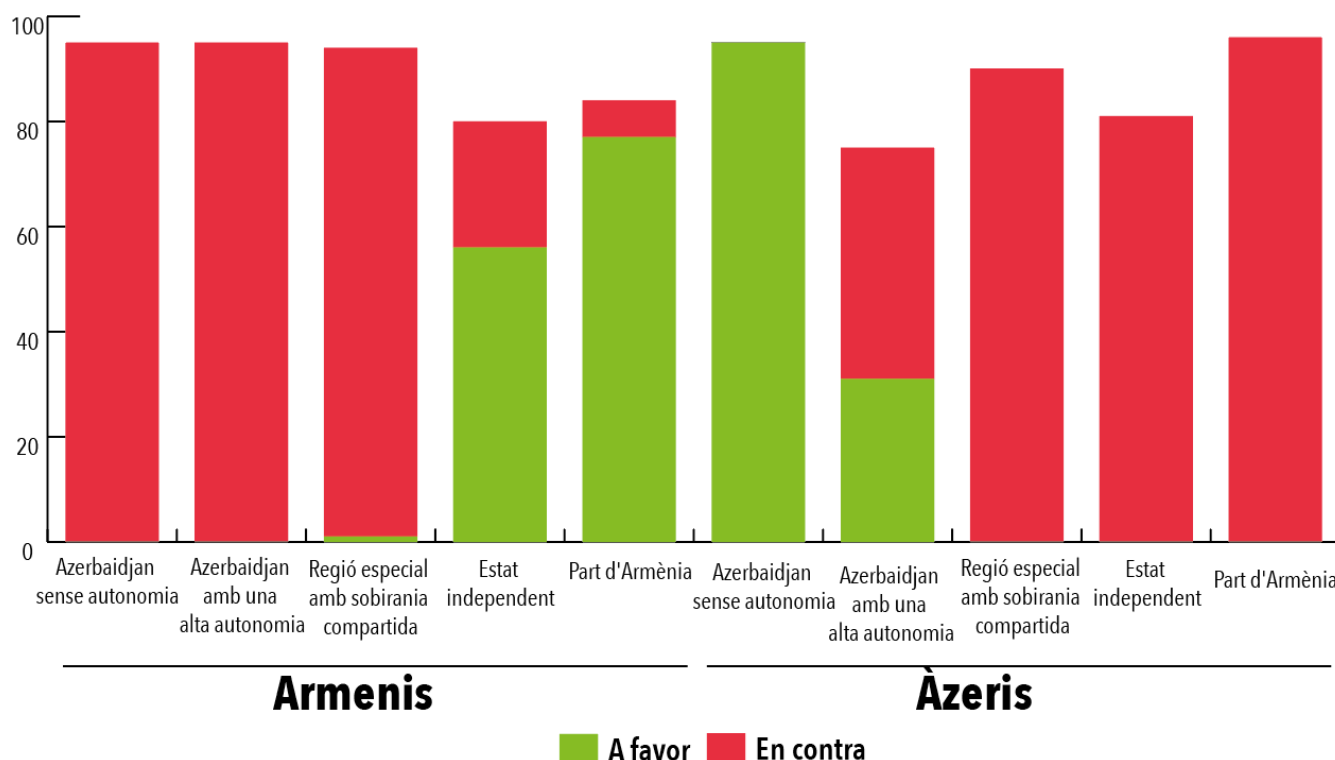
ció negociada, es va establir el Grup de Minsk de l'OSCE. L'avenç més significatiu, acceptat per totes les parts, el trobem amb els Principis de Madrid del 2007, que a grans trets es basen en:

—Devolució a l'Azerbaitjan de les províncies que envolten el Karabakh, actualment sota control armeni, establint un corredor que connecti la regió amb Armènia.

—Retorn de refugiats i desplaçats a casa i garantia internacional de seguretat i manteniment de la pau.

—Aprovació d'un estatus provisional per a la regió que en garanteixi la seguretat i l'autogovern, i establir l'estatus jurídic definitiu en un futur.

L'Azerbaidjan posa com a primera condició per a negociar el retorn de les províncies adjacents, mentre que les forces armènies, després d'haver-se trencat l'alto el foc diverses vegades, no volen retirar les tropes sense

Dades del Caucasus Barometer 2013 sobre diferents estatus sobre el Karabakh. vw

la garantia que prevaldrà la voluntat majoritària de la població i que el Karabakh no serà retornat a l'Azerbaidjan.

Les posicions són contraposades. Els àzeris es neguen que es discuteixi la seva integritat territorial, i els armenis es neguen a un control de l'Azerbaidjan sobre el territori de majoria armènia i no accepten cap solució que no passi per l'autodeterminació. Les solucions intermèdies, com podria ser sobirania compartida, són rebutjades per totes dues parts.

L'Azerbaidjan ha augmentat la despesa militar, que se situava en 3.021 milions el 2015 (per només 447 milions d'Armènia), en una de les tres fronteres més militaritzades del planeta. A més, el conflicte li serveix per a reforçar el règim dictatorial, després que el PIB va caure un 3,1% el 2016.

El 38% dels àzeris considera que el conflicte és el problema més greu que té el país (38%), per sobre de la desocupació (25%), la corrupció (7%) i la pobresa (8%).

L'Azerbaidjan no té interès a assumir compromisos polítics, i amb grans reserves de gas, centra els esforços a obrir cada vegada més relacions en l'àmbit energètic. Té un dels principals estats de la regió com a aliat, Turquia, forma part del Consell Turc (amb Turquia, el Kazakhstan i el Kirguizistan), i manté una relació armamentística amb Israel i Rússia.

En canvi, Armènia té un 84% de la frontera tancada (amb Turquia i l'Azerbaidjan), està preocupada principalment per la desocupació (45%) i la pobresa (16%), i només un 3% situa el Karabakh com el problema més

greu. Hi ha una gran dependència militar i econòmica de Rússia, amb qui té un acord de defensa conjunta i on se situa la principal base fora de territori rus, amb 5.000 soldats.

Per la seva part, el Karabakh, estat independent *de facto* amb una democràcia més avançada que la d'Armènia (i, òbviament, l'Azerbaidjan), ha centrat les accions en l'àmbit subestatal, després d'haver intentat el reconeixement amb la negociació i amb el conflicte ara congelat. Aquests últims anys, diversos estats dels Estats Units, regions de l'estat francès i Austràlia han reconegut el país, i també hi ha hagut diversos agermanaments de ciutats.

L'*statu quo* del conflicte afavoreix Armènia, que té el seu objectiu, o sigui, el control de la regió, consolidant

cada cop més les institucions, mentre és la més perjudicada per l'aïllament que li suposa dins de la regió. Per l'Azerbaidjan, la situació pot millorar en el futur, ja que pot fer augmentar cada cop més les diferències econòmiques i militars amb Armènia, així com ser una peça clau en els interessos de Rússia, Israel i els altres actors de la zona.

La situació està com més va més enquistada, entre la integritat territorial i el dret d'autodeterminació, que té el seu origen en la creació artificial de fronteres sense tenir en compte les circumstàncies històriques. Per la comunitat internacional, la solució més fàcil és no abordar els problemes, i cerca l'estabilitat immediata, sense tenir en compte la voluntat democràtica ni les conseqüències futures. ■

‘És un desnonament invisible’: 150 veïns de Sant Joan Despí s’enfronten a Goldman Sachs perquè no els facin fora de casa

Habitatge Un fons voltor vinculat al banc nord-americà va comprar l'edifici i ara condiona la renovació dels contractes de lloguer a un augment entre un 40% i un 100%

ROGER GRAELLS

‘**H**aurem de lluitar. He promès als meus fills, que encara no saben parlar, que no ens n’anirem.’

Amb aquesta actitud, l’Òscar i la seva família afronten uns mesos difícils. Formen part del bloc de cent cinquanta veïns de Sant Joan Despí que veuen amenaçada casa seva per un fons voltor vinculat a Goldman Sachs. Enguany acaben els contractes de lloguer signats el 2013 i ja els han avisat que han d’anar-se’n de casa o assumir un augment desorbitat del lloguer.

L’immoble, situat a l’avinguda de Barcelona 113, és propietat de Pyrenees Acquisitions LTD –filial de Goldman Sachs– des de l’any passat. Amb els contractes actuals, els llogaters paguen entre 590 i 950 euros, en funció del tipus de pis. Segons que expliquen els veïns, el gener la companyia va començar a informar-los que havien de tornar les claus tan bon punt expirés el contracte. L’alternativa, un augment del lloguer entre un 40% i un 100%.

‘És un desnonament invisible. D’això no es parla i ens sentim desemparats’, diu

un altre veí, l’Albert. ‘Actuen sense cap mirament, juguen amb les famílies’, critica. L’alarma es va estendre de seguida entre els veïns del bloc, molts dels quals no es coneixien. La creació d’un grup comú de WhatsApp els va permetre d’organitzar-se per pintar pancartes, fer repics d’atuells, reunir-se amb els partits polítics municipals i amb el batlle i preparar una manifestació per a denunciar la situació.

L’Òscar és pare de dos nens. Un té un any i l’altre és a punt de fer-ne dos. ‘Vull construir aquí la meua vida i no em deixen. Hem de lluitar com van fer els meus pares i els meus avis’, diu. La família de l’Òscar paga 694 euros per un segon amb tres habitacions, i reconeix que amb el nou lloguer –que s’aproximaria als mil euros– tindria dificultats per a continuar pagant la llar d’infants i el servei de menjador corresponent.

‘Avui dia, tenir fills i muntar la teua vida aquí és com tenir un Ferrari’, es queixa. A més, recorda que quan el 2013 van instal·lar-se en aquest pis van haver d’invertir diners perquè alguns acabats estaven mal fets. També diu que l’empresa, que ha accedit a negociar col·lectivament amb

El bloc de Sant Joan Despí, ple de pancartes contra el ‘desnonament invisible’. TWITTER

tots els veïns, no s’ha compromès a res per escrit. I es mostra realista: ‘Sabem que legalment ho tenim tot perdut. Però això no vol dir que no hàgim de mobilitzar-nos i lluitar per una negociació col·lectiva.’

La Núria explica que no pot pagar el lloguer que li demanen. ‘Visc sola amb la meua filla de cinc anys. Pago 760 euros i me’l volen apujar a 1.200. La meua nena està escolaritzada aquí, però jo no puc assumir aquest lloguer.’

Una pancarta en anglès en un dels balcons de l'edifici de Sant Joan Despí. TWITTER

L'optimisme i la resignació es barregen. Els llaços de solidaritat arran d'aquesta complicada situació col·lectiva s'han enfortit. 'Abans, molts veïns ni ens coneixíem. Som molts i podem fer molta força, altres persones que es troben en aquesta situació no poden fer res', reflexiona.

L'empresa filial de Goldman Sachs els ha proposat d'incrementar el lloguer en cinc anys de manera gradual: un 10% els dos anys vinents i un 15% el tercer. Els veïns volen negociar una rebaixa i pactar un 5%-5%-10%. 'És una broma, perquè al final acabarem pagant-ho igual, no ens han fet cap oferta', critica una altra veïna, l'Anna. Ella és soltera i paga un lloguer de 640 euros. Li volen pujar fins als 850. 'No ho podré assumir. Què he de fer, tornar a viure amb els pares?'

Els cent cinquanta veïns han rebutjat la mediació

'No es pot permetre que entrin aquests fons voltors, s'ha de regular d'alguna manera'

d'una tercera empresa i han demanat que s'hi impliqui el Sindicat de Llogaters. La resposta ha estat positiva, expliquen, però la propietat no deixa anar la corda i intenta pressionar-los per negociar cada situació individualment. 'Sabem que proven de dividir-nos, però els hem deixat molt clar que estarem units', diu l'Òscar.

'És com baixar una muntanya perseguit per una allau. Ara potser guanyarem tres anys de temps, però després

tornarem a estar igual', reflexiona l'Albert. Ell viu en parella i paga 870 euros, però ara li volen cobrar 1.250. 'Vam anar-nos-en de Barcelona perquè els preus pujaven i perquè cada vegada costa més trobar pisos. Hi ha el problema dels pisos turístics, que no estan regulats i als propietaris els surt més a compte de llogar-los per setmanes', critica.

Reclamen solucions a l'ajuntament i a l'estat espanyol

Tots coincideixen que l'estat ha de regular el mercat de l'habitatge. 'No es pot permetre que entrin aquests fons voltors, s'ha de regular d'alguna manera', insisteix l'Anna. També critica que hi hagi gent que els digui que han de pagar el que toca. 'Què és un preu just? La gent que ens diu que ens hem d'adaptar a pagar això i no pensa que

també els pot afectar a ells', lamenta.

'Em fa molta gràcia que l'estat es gastí 83 milions per a portar la policia a atonyinar la gent per a garantir la unitat d'Espanya, i en canvi no hi hagi diners per a garantir el dret a l'habitatge, que també està recollit a la constitució', denuncia l'Albert. L'Òscar recorda que el PP va aprovar la llei que permet passar dels cinc anys als tres els contractes de lloguer, amb el suport del PDECat. També recorden que la banca –que controla molts blocs d'habitatges– es va rescatar amb diners públics, uns diners que encara no ha retornat. 'És una màfia a escala estatal', critica l'Albert.

Aquesta setmana, tots els grups polítics municipals, tret de Ciutadans, han aprovat una moció de suport al consistori. Els veïns són conscients de les limitacions de l'ajuntament. Creuen que poden guanyar temps per a fer pressió perquè faci 'polítiques d'habitatge reals'. 'Ara mateix a Sant Joan Despí hi ha quinze ofertes de lloguer, totes a preus desorbitats. I fa poc l'ajuntament va aprovar un lloguer "social" de 700 euros', ironitza.

Avui mateix hi ha una manifestació que acabarà davant l'ajuntament. Han rebut el suport del Sindicat de Llogaters i de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH), i han fet una crida a tota la ciutat per a mobilitzar tanta gent com sigui possible en defensa del dret de l'habitatge i per a denunciar l'especulació dels lloguers. 'No és només un maldecap nostre. És un problema que afecta tota la societat', conclou l'Anna.

7 DIES

{ La selecció de la setmana { 19-23 de febrer

Dimecres 21.
Joan-Lluís Lluís:
'Matar Franco
ha estat fantàstic!'

ALBERT SALAMÉ

Dimarts 20.

Els últims anys
de Pompeu Fabra, amb l'exili
més present que mai

B.Z.

Dimecres 21.

Les armes jurídiques
que Anna Gabriel pot utilitzar
des de Suïssa contra Espanya

ALBERT SALAMÉ

La imatge que va esclatar a les xarxes. CEDIDA PER SÒNIA PAU

El dia que Felipe VI se la va jugar a Catalunya i va perdre

Borbó El monarca espanyol torna diumenge a Barcelona amb el record de la manifestació per l'atemptat de la Rambla · Parlem amb David Minoves, protagonista de la fotografia que va condensar el rebuig popular

PERE CARDÚS

Diumenge el rei d'Espanya Felipe VI tornarà a Catalunya per inaugurar el Mobile World Congress. El Borbó assistirà a l'acte inaugural que es farà al Palau de la Música, en un context de màxim enfrontament institucional entre Catalunya i Espanya. En la memòria col·lectiva, el record de la compareixença televisiva, l'endemà passat de la violència policíaca de l'1 d'octubre, en què donà carta blanca al

govern i als aparells de l'estat per a reprimir la voluntat democràtica dels catalans. Una actuació que molta gent va relacionar amb el dia que Felipe VI se la va jugar a Catalunya i va sortir-ne amb la cua entre cames: el 26 d'agost, ara fa mig any, a la manifestació organitzada després de l'atemptat de la Rambla.

L'atemptat gihadista del 17 d'agost va causar una gran commoció entre la població que es va acabar expressant amb la manifestació multitudinària convocada per l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat. Era

El govern i el rei espanyols van considerar que podia ser una oportunitat d'encapçalar una mobilització ciutadana a Catalunya

un dissabte, el 26 d'aquell mes, i el govern i el rei espanyols van considerar que podia ser una oportunitat d'encapçalar una mobilització ciutadana a Catalunya després de moltes manifestacions a favor de la independència. L'una cosa no tenia a veure amb l'altra, però l'intent dels aparells de l'estat d'empastifar l'actuació dels Mossos d'Esquadra arran de l'atemptat va indignar els ciutadans.

Operació maquillatge

Aquest era el caliu amb què arribava un dissabte de ma-

nifestació amb el lema 'No tenim por' i amb l'anunciada presència de Felipe VI i Mariano Rajoy. La polèmica era inevitable. La seva presència va ser entesa com una operació de maquillatge per molta gent i per entitats que fa molts anys que denuncien la implicació de l'estat espanyol i la monarquia en el comerç d'armes a països en conflicte. Fou així com es va organitzar una protesta amb cartells que denunciaven aquesta hipocresia: 'Felipe, qui vol la pau no trafica amb armes', per exemple. La manifestació s'havia organitzat en tres blocs: un de familiars de víctimes, serveis d'emergències i algunes entitats de pau; un de polítics de partit i institucions; i un de la resta d'entitats i ciutadania. Aquell

vespre, una fotografia havia corregut per desenes de milers de pantalles. I constatava el fracàs d'aquella operació maquillatge.

La va fer la fotògrafa Sònia Pau, d'El Punt Avui. Seguia la trajectòria de Felipe VI per situar-se al lloc que tenia reservat a la capçalera del segon bloc. El protagonista de la fotografia, David Minoves, ho explica així, ara que han passat uns mesos: 'Érem quatre o cinc que teníem un lloc al primer bloc com a representants d'entitats que treballem per la pau. Jo hi era com a president del CIEMEN. Vam agafar uns cartells dels que es repartien entre la gent. Jo vaig agafar aquell dirigit al rei. A diferència de les altres personalitats, el rei va voler passar pel mig del primer bloc

i saludar la gent que hi havia. Ens vam col·locar amb les pancartes alçades i, de sobte, va arribar el rei allà on era jo i es va quedar mirant la pancarta. I després a mi, amb cara molt seriosa. Va tornar a mirar la pancarta, es va girar i va continuar saludant.'

La mirada fulminant i la persecució

Minoves recorda la mirada del personal de seguretat que acompanyava Felipe VI: 'Va ser fulminant.' El president del CIEMEN explica que va compartir a Twitter aquella fotografia que havia fet Sònia Pau i que pocs minuts després, 'el temps d'arribar amb la marxa a la plaça de Catalunya', va tornar a mirar el telèfon mòbil i la imatge s'havia escampat de manera

espectacular. 'Una bogeria', diu Minoves. Per ell, el fet concret de la fotografia tenia poca importància, però l'esclat a les xarxes i a molts mitjans que se'n van fer ressò era simptomàtic d'un estat d'ànim força generalitzat. 'També vaig rebre una allau d'insults i amenaces. I l'extrema dreta mediàtica va dedicar-se a cercar informació sobre mi fins que va trobar allò que per a ells era una mina', explica. Es refereix a informacions sobre un acte amb Arnaldo Otegi organitzat pel CIEMEN a Barcelona feia més d'un any. Aquests mitjans van fer reportatges sobre Minoves arran de la fotografia amb la pancarta del rei denunciant que era 'còmplice de la violència d'ETA' i ara demanava la pau.

David Minoves durant l'entrevista. ALBERT SALAMÉ

Ací podeu veure el vídeo d'aquell moment. A.S.

Una mena de venjança

La fotografia va esdevenir una icona de la protesta contra la presència del rei espanyol i del tràngol que van passar el monarca i els membres del govern espanyol aquell dia a Barcelona. Poc després d'aquella manifestació que havia mostrat el rebuig als representants de l'estat espanyol va venir el tram final cap al referèndum, el cop policíac del 20 de setembre als departaments de la Generalitat, l'1 d'octubre i la violència policíaca i l'aturada del país del 3 d'octubre. És aquí on Felipe VI va decidir encarar-se als ciutadans catalans que havien volgut exercir un dret democràtic i va autoritzar la repressió més descarnada per frenar la independència. El Borbó va fer el pas amb

més contingut polític del seu regnat.

Minoves ho explica així: 'El 3 d'octubre el rei no va esmenar, sinó que va agreujar la seva posició contra el dret dels catalans. Es pensava que l'assistència a la manifestació per l'atemptat seria una operació magnífica per a netejar la imatge de la monarquia. Es volia situar per damunt de tothom, com un pare espiritual capaç d'unificar. I va sortir-ne escaldat. L'operació els va sortir fatal. I el 3 d'octubre va llançar aquell missatge perquè el govern de Rajoy fes el que li donés la gana. Des d'aquell moment, el rei ha esdevingut la cara internacional de la vulneració dels drets civils i polítics a Catalunya.'

Diumenge Felipe VI serà a Barcelona. 'Si hi ha cap

'El 3 d'octubre el rei no va esmenar, sinó que va agreujar la seva posició contra el dret dels catalans. Es pensava que l'assistència a la manifestació per l'atemptat seria una operació magnífica per a netejar la imatge de la monarquia'

expressió de protesta, serà espontània i no organitzada', creu Minoves. El rei espanyol té un record amarg d'una visita anterior al Mobile World Congress, quan encara era príncep d'Espanya. El febrer del 2014 Àlex Fenoll, un empresari assistent al congrés, es va negar a saludar-lo en la visita que va fer al saló. El

fill de Juan Carlos de Borbó, en una comitiva en què hi havia també el president de la Generalitat, Artur Mas, i el conseller d'Empresa, va anar saludant els assistents, però Fenoll s'hi va negar: 'No us vull donar la mà, perquè no ens deixeu votar', li va etzibar. Caldrà veure quina rebuda té el Borbó demà passat. ■

DUES MANERES DE RESPONDRE A LA REPRESSIÓ I LA INDEPENDÈNCIA SENSE DEMANAR PERMÍS

PERE CARDÚS

«Ningú no està obligat a anar a la presó ni a l'exili. Però és que ningú no està obligat a dir que defensarà la independència de Catalunya si no està disposat a pagar-ne les conseqüències»

S'ha obert un nou front a Ginebra. Celebrem-ho. Ja era hora que recuperéssim d'alguna manera la iniciativa, amb tanta repressió que ens tenia pendants de defensar-nos i no prendre mal. L'opció de Mireia Boya la setmana passada i d'Anna Gabriel aquesta assenyalen un camí decisiu si es vol guanyar la partida a l'estat autoritari espanyol. Boya plantava cara al jutge del Suprem i no s'arronsava. La seva actuació deixava l'estat sense la seva millor eina: el xantatge. 'Si em voleu posar a la presó, ja ho podeu fer, però això no canviarà la voluntat insubornable dels meus compatriotes d'aconseguir la independència', venia a dir Boya. 'No us seré útil com a ostatge.'

Anna Gabriel fa una altra cosa. La justícia espanyola no pot ser àrbitre del conflicte de Catalunya amb Espanya. Ha demostrat que és una part consubstancial dels aparells repressius de l'estat i que no respecte ni les seves pròpies lleis quan es tracta de la qüestió dels catalans. Per tant, 'comparec davant d'un àrbitre que pugui fer aquest paper i pugui deixar en evidència la completa il·legalitat i manca de respecte pels drets humans de l'estat espanyol', podria ser un resum de l'estratègia de Gabriel.

Són dues maneres de reaccionar davant la repressió en positiu. Sense deixar-se intimidar per la brutal maquinària de l'estat. Boya i Gabriel marquen un camí que seria bo de seguir col·lectivament d'ara en davant. Puigdemont i els consellers de Brussel·les ja ho van fer així. Van cercar l'estat que podia garantir un procediment més just i garantista davant una possible petició d'extradició. I els resultats

La llibertat es guanya exercint-la. Ningú no la regala. I encara menys un estat demofòbic com l'espanyol

Si algú vol ser realista i creu que no es pot assumir el risc de la repressió, que digui clarament que renuncia a la independència

parlen sols. Ells i Gabriel han alçat un mirall perquè l'estat espanyol quedi ben retratat davant el món. I la covardia de Llarena –que no actua per lliure– demostra la por d'Espanya d'aparèixer reflectida al mirall.

S'inaugura un camí positiu en la resposta a la repressió. Però això no és suficient. Cal prendre la iniciativa política i al carrer. Superada aquesta nova onada de citacions judicials, que divendres tindrà l'episodi insultant de la compareixença de Trapero a l'Audiència espanyola, cal que la majoria independentista del parlament reprengui el fil de la República. I això no es fa demanant permís. Ni acceptant les línies vermelles que ha dibuixat el Tribunal Constitucional. La llibertat es guanya exercint-la. Ningú no la regala. I encara menys un estat demofòbic com l'espanyol. Un estat que no té cap mania d'empresonar persones que canten cançons, però que deixa tranquil un individu que dispara una escopeta en un vídeo mentre amenaça de mort el president Puigdemont i els independentistes. O que no investiga ni processa un individu que s'enfila a un tanc de l'exèrcit espanyol per amenaçar el president legítim dels catalans.

He sentit algun polític que ara demana 'realisme', que el respecte de la voluntat democràtica dels catalans no justificava cap presoner més. Doncs, amic, ja ens han pres la mida. Ara ja saben què cal fer per tenir-nos ben calladets dins la gàbia autonòmica menjant el pinso que ens escampin per terra. Si no volem que ens colpegin, certament ja ens podem quedar ben quiets. I així, l'amenaça els funcionarà a la perfecció. Mireu, ningú no està obligat a anar a la presó ni a l'exili. Però és que ningú no està obligat a dir que defensarà la independència de Catalunya si no està disposat a pagar-ne les conseqüències. La independència low cost no existeix en un estat com l'espanyol. Per tant, si algú vol ser realista i creu que no es pot assumir el risc de la repressió, que digui clarament que renuncia a la independència. Sempre hem dit que, si algú cau en aquest combat, hi haurà una persona darrere que en recollirà el testimoni. Doncs fem-ho així. I que no s'hi posi ningú que no el vulgui recollir.

Per desgràcia, ens ha tocat fer la independència per sortir d'un estat amb mentalitat imperialista i colonitzadora. D'un estat ancorat al segle XIX o més enrere. D'un estat que no ha digerit el pas dels temps ni l'arribada de la democràcia (amb totes les seves imperfeccions). Per sortir d'aquest estat, caldrà fer un combat intel·ligent, però valent i amb caràcter. I sí, flexible. Amb capacitat de sorprendre. Sense esquemes quadriculats i mil·limetrats. Sense fulls de ruta que es converteixen en unes mans lligades a l'esquena. És més important l'actitud que el pla perfecte. Per això, val la pena d'aplicar-nos les paraules de Manuel de Pedrolo: 'Entre la intransigència i la feblesa, la flexibilitat.'

JOAN-LLUÍS LLUÍS

‘Matar Franco ha estat fantàstic!’

Entrevista a l'escriptor, que acaba de publicar 'Jo soc aquell que va matar Franco', guanyador del premi Sant Jordi 2017

ALBERT SALAMÉ

ASSUMPCIÓ MARESMA

A Joan-Lluís Lluís no li agrada que el tractin d'escriptor del nord, que li posin l'etiqueta fàcil, però ens explica el nostre nord i el seu d'una manera que ens entra pels ulls i per la pell. Guanyador de l'últim Sant Jordi, presenta novel·la de luxe: *Jo soc aquell que va matar Franco*. Amb final explicat al títol, la novel·la se sosté perquè hi ha intriga a cada paraula. On seríem si

Franco s'hagués decidit a entrar a la Segona Guerra Mundial al costat de Hitler i Mussolini? Seríem independents? El sud i el nord no seríem separats per cap frontera? Churchill ens hauria ajudat a ser independents? Juntament amb aquestes preguntes de trama històrica, hi trobem el relat d'un nens que són humiliats sense pietat fins que no abandonen el català, als camps d'Argelers, amb tota la crueltat; o

descobrim que menjar unes cireres pot ser la cosa més bella del món. Joan-Lluís Lluís fa literatura i ens parla de la traïció d'Europa per mitjà d'un personatge ingenu, que acaba fent d'heroi sense ser-ho. Potser el seu personatge fa com ell, d'antiheroi en un món que desapareix, un món que sovint no mirem o ignorem com si la seva realitat devastada ens fes por. Ell ens l'ensenya sense adjectius.

És a desgrat seu que la Unió Europea diu que no s'ha d'utilitzar la violència. Ho diuen d'una manera arrogant i cínica insuportable

Coberta de 'Jo soc aquell que va matar Franco', de Joan-Lluís Lluís; llibre guanyador del premi Sant Jordi 2017.

—Matar Franco us ha provat?

—Fantàstic!, encara que sigui una mort virtual, inútil i vana que no serveix a la realitat. Sempre m'havia costat moltíssim llegir o mirar coses on sortia Franco. Em causa un dolor molt agut. En canvi, em vaig adonar que podia escriure sobre Franco, a costa de matar-lo. Volia fer literatura, però també, clarament, a la novel·la hi ha un acte de venjança.

—L'escenari que presenteu ho hauria canviat tot?

—Per mi, allò que justifica la novel·la és la gran traïció dels aliats. És com ara, que vivim la gran traïció europea. Allò que va fer Europa és una traïció imperdonable, que no hauria passat si Franco hagués declarat la guerra als aliats. Faig una mica de política-ficció. Intento imaginar què hauria passat si Franco hagués declarat la guerra als aliats. Lògicament haurien entrat a Espanya i hi hauria hagut més morts, però probablement s'hauria restablert la democràcia i el destí de Catalunya —que és el que m'interessa en primer terme— hauria estat diferent. Potser amb Espanya o potser sense Espanya. En tot cas, diferent.

—Hem de llegir la novel·la en clau d'actualitat?

—No volia fer una novel·la d'actualitat, però l'actualitat hi és. Escrivim amb el que tenim ara. El que vivim ara ens permet d'entendre més bé el cinisme de França i Anglaterra a l'inici de la guerra civil fins al 1945. Crec que és igual, aplicat de manera diferent i amb un grau de violència diferent, però fonamentalment la naturalesa del cinisme i de l'egoisme és la mateixa. No ho he volgut retratar, però França va fer tant com va poder perquè els refugiats no entressin. Finalment va quedar desbordada i va haver d'obrir les fronteres, però ho va fer a desgrat seu. Com avui. És a desgrat seu que la Unió Europea diu que no s'ha d'utilitzar la violència. Ho diuen d'una manera arrogant i cínica insuportable.

—La venjança sovint és molt recaragolada, a la vostra novel·la és senzilla i diàfana, gairebé pura.

—El protagonista no és gens pre-fabricat per cap acció heroica, sinó que és un cúmul de circumstàncies que fan que es trobi en contacte directe amb Franco. No ho té previst, no ho vol, no li interessa, però ho assumeix. Franco ataca França i els avions maten la seva estimada al camp d'Argelers i decideix que vol actuar contra els franquistes. No en té prou amb allò que fins ara li havia permès de viure, que eren els llibres i els diccionaris.

—Quan vau descobrir l'existència dels camps d'Argelers? Com es viu des de Perpinyà l'existència d'aquests camps de refugiats?

—Els vaig descobrir molt tard. L'any 1984 va sortir a Perpinyà un llibre sobre els camps, en francès, que es deia *Vous avez la mémoire occulte*, i era fet per tres periodistes amb molts retalls de premsa i moltes fotos. Jo el vaig veure uns quants anys més tard i va ser com una bufetada. Ningú no ho sabia i si algú ho coneixia no en parlava mai. Hi havia molta vergonya perquè la gent del nord no s'havia comportat gaire bé.

—Al llibre el retrobament de la gent del Vallespir i el Solsonès és tot un esclat d'emocions.

—El Vallespir és una comarca per mi molt especial. Jo sóc del Voló, que és el primer poble del Rosselló, quan s'acaba el Vallespir. El Vallespir és una comarca molt potent, però molt complicada. Era una comarca rica i pròspera. El final de la prosperitat és el tractat dels Pirineus, que posa una frontera i de mica en mica tot s'enfonsa. Fa poc vaig parlar amb un noi de Ripoll que fa un any que viu al Vallespir i em va dir: m'encanta i em desespera. És exactament això, a mi el Vallespir m'encanta, m'apassiona, em desespera i m'entristeix.

—Per què us desespera i us entristeix?

—Perquè es va convertint en una comarca qualsevol del nord, totalment afrancesada. És inexorable. Com que ha estat geogràficament més allunyada perquè les carreteres eren dolentes, durant molts anys s'hi va mantenir

Fins a començament dels anys seixanta el mestre quan es passejava pel poble i sentia la mainada que parlava català n'apuntava el nom i l'endemà els castigava

A Joan-Lluís Lluís no li agrada que el tractin d'escriptor del nord. ALBERT SALAMÉ

una identitat i una realitat de la llengua catalana més potent que a les altres comarques. I això és molt llamíner. Quan ets al desert i trobes una bassa d'aigua, per més poca aigua que hi hagi te la beus amb ganes. Però això ara es va perdent. Queda aquesta idea que la gent del Vallès té una manera de ser i prou. Si el destí d'aquesta comarca hagués estat un altre, segurament seria independentista.

—Els pagesos són els que han conservat la llengua?

—Els pagesos del nord són els últims que han abandonat la llengua, per una raó que malauradament la sociolingüística explica molt bé. Són els últims que van tenir un interès personal a adherir-se al nou projecte d'estat perquè eren la capa social més baixa, exceptuant els gitanos, que són a baix de tot i per això avui encara parlen català.

—L'aiguat que descriviu de manera magistral vol simbolitzar el naufragi de la guerra?

—És un episodi històric, tant com l'afusellament de Companys. Companys el

maten el 15 d'octubre i el 16 comença l'aiguat. És un fet molt estrany, és una de les grans catàstrofes naturals d'Europa del segle XX. L'aiguat va ser de Perpinyà a Girona. M'imagino la gent de Girona, l'any quaranta, després de la derrota i t'arriba aquest aiguat que t'ho destrueix tot i el mateix dia saps que t'han matat el president... Devia ser una cosa tan terrible. Com s'ho van fer per sobreviure a tot això?. L'aiguat hi havia de ser perquè és un esdeveniment històric d'aquest temps. Per a mi la ucronia, el canvi de temps, comença l'11 de juny de 1940, quan decideixo que Franco declara la guerra als aliats. A partir d'aquí tots els esdeveniments històrics, tots, són inventats, tret de l'afusellament de Companys i l'aiguat.

—A la novel·la, els nens eren castigats amb una medalla de fusta si parlaven en català i es deslliuraven del càstig si delataven els companys. Això passava de debò?

—Sí, és documentat. Va passar fins que ja no va ser necessari. Ho van fer mentre els va fer falta, fins l'últim dia que hi

va haver mainada que parlava català. Al poble on estic, fins a començament dels anys seixanta el mestre quan es passejava pel poble i sentia la mainada que parlava català n'apuntava el nom i l'endemà els castigava.

—Això també ho van fer amb l'occità?

—Sí, amb totes les llengües, amb variacions segons el lloc o segons la imaginació dels mestres. Per exemple, una escriptora em va explicar que en un poble d'Occitània els passaven sabó per la boca. No hi ha només la violència, sinó que també es feia servir la por, la difamació, la vergonya... totes les sensacions negatives ajuntades en un sol acte, d'impedir que un nen aprengui a parlar la seva llengua.

—No sé gairebé res de la vostra vida.

—Sóc d'una família transfronterera, amb una part quantitativament més important del Principat que no de Catalunya Nord. Del costat del meu pare, unes quantes generacions han anat a l'un costat de la frontera o a l'altre. El meu pare va néixer al nord de pares del

sud, però va tornar al nord quan es va casar. Tinc una relació amb la llengua catalana més forta que la mainada de la meva generació, que havien nascut al nord. Quan jo era petit hi havia un percentatge notable de gent en la meva situació, famílies d'immigrants pobres de Catalunya que anaven al nord.

—Catalans del sud immigrant a la Catalunya Nord?

—Sí. És una cosa que s'ha esborrat de la memòria col·lectiva, però que va passar durant molts anys. Els catalans també se n'anaven per viure millor. De la meva classe n'hi havia cinc o deu que eren com jo.

—Però parlàveu català?

—De fet, fins a vint anys només parlava català amb el meu pare. Ell ens ho exigia, però el fil que em lligava al català era molt tènue, perquè el meu pare treballava molt i no hi era gaire i tampoc no li agradava parlar. En realitat jo he estat programat per l'escola francesa perquè aquest fil amb el català és trenqués.

—Però no es va trencar, què va passar?

—A setze anys m'adono que em falta una part de mi mateix. Eren els anys setanta i hi havia un *microboom* catalanista al nord. Hi havia cançons catalanes —més que no pas ara— i em comença a interessar. I m'adono que Catalunya no és una cosa llunyana sinó que és una cosa en curs d'oblit. Vaig oblidant què és Catalunya i, gràcies al professor de castellà del Liceu —hi fèiem una hora de català que ell no cobrava—, descobreixo que hi ha poesia, que hi ha diccionaris, que hi ha una gramàtica... Jo no en sabia res. A casa meva només teníem el *Patufet* de Montserrat i un disc amb la cançó 'Una vegada hi havia un rei que tenia el nas vermell'... Eren els únics productes escrits en català que teníem a casa. Llavors descobreixo que hi ha una infinitat de coses i que m'agraden i dic: 'Oh!, val la pena.' I em dic a mi mateix que he de saber parlar el català tan bé com el francès i a setze anys començo un procés de recuperació que encara no he acabat. Després de tants anys tinc un domini del francès superior al català. És un procés que sé que no acabaré mai.

—Us va costar molt?

—Quan sóc adolescent és difícil de dir que ets catalanista. Era molt malvist, fins i tot pels meus amics més propers. Quan parlàvem d'això ens enfadàvem. Deien que ser català a les portes del segle XXI era d'imbècils.

—Aquest procés el feu tot sol?

—Amb algun company que s'hi interessava una mica i el meu germà gran, que tenia discos de l'Elèctrica Dharma, Canet Rock.... Però, sí que en gran part és un procés solitari.

—I veniu al sud?

—De petit hi venia sovint, a l'estiu, quan feia vacances. Hi tinc molts cosins. Després, entre els 12 anys i els 23 no vaig passar la frontera. Descobreixo Catalunya quan ja s'ha recuperat el català.

—I quan comenceu a escriure?

—A tretze anys vaig decidir que seria escriptor, però en francès. Era l'única llengua que sabia escriure. No podia proposar-me d'escriure en català. Llegia molt en francès. El primer llibre en

A setze anys m'adono que em falta una part de mi mateix i començo un procés de recuperació que encara no he acabat

Ens explica el nostre nord i el seu d'una manera que ens entra pels ulls i per la pell.

ALBERT SALAMÉ

català el vaig llegir a dinou anys. Era *Invasió subtil* de Pere Calders, que el vaig comprar a Camprodon. Em va costar Déu i ajuda llegir aquells contes tan petits, tan bonics i simples. L'escriptura, la vaig començar a vint-i-quatre anys, quan era a Prats de Molló fent d'objector de consciència; em feien fer coses molt avorrides i necessitava un repte i vaig dir: 'Deixo això del francès i escric en català. Serà més difícil, però serà més noble i més digne i més interessant.' En francès jo sempre tenia molt bones notes a l'escola, era molt comfortable. Escriure en català era molt àrid.

—**Les vostres influències literàries són franceses?**

—Molt menys que abans. Fins a trenta anys, vaig llegir molt en francès.

—**Quins eren els vostres autors?**

—Els meus autors eren internacionals traduïts al francès: Ismail Kadare, Steinbeck, Faulkner. França és un abocador de literatura mundial de molt bona qualitat. Hi havia bosses de llibres de vell que m'alimentaven com si estudiés a l'Ateneu Barcelonès. Els mercats de vell van ser el meu ateneu.

—**Us va costar publicar el primer llibre?**

—Gens. Jo no volia passar per una etapa prèvia a Perpinyà perquè el món real de la literatura catalana és a Barcelona. Per poder competir, mesurar-me, per saber què valia allò que escrivia, calia publicar a Barcelona, on no coneixia ningú. La primera novel·la, la vaig enviar a cinc editorials i n'hi va haver dues que em van dir que sí. Tot d'una em vaig trobar que havia de decidir què feia. Va ser molt violent, em faltaven punts de comparació. Era l'any 1993 i la vaig publicar a la Magrana.

—**Hi penseu, a vegades, per què escriviu?**

—Suposo que un dia ho hauria de posar per escrit. Escric, primer de tot, perquè sóc un lector. Vinc d'una família amb poca cultura, una família obrera. I quan vaig descobrir la literatura va ser increïble. Va ser com descobrir una cosa on podia submergir-me i anar a

Joan-Lluís Lluís fa literatura i ens parla de la traïció d'Europa per mitjà d'un personatge ingenu. ALBERT SALAMÉ

la meua com a lector. Em va agradar tant que vaig pensar: 'Si t'agrada llegir també t'agradaria fer-ho', i em vaig adonar que m'hi sentia bé. Escriure m'alimenta prou per a donar-me les forces per a poder fer aquesta cosa tan estranya que és viure. No viure d'esma, ni per inèrcia, sinó viure amb ganes de fer alguna cosa.

—**Diu en Joan Josep Isern que és una obra de maduresa, que és un llibre on es condensa tot el més genuí i bo de la vostra obra.**

—Tant de bo!

—**Hi esteu d'acord?**

—Això em fa pensar que és útil que els autors escoltem què diuen els lectors.

I ho dic seriosament. Jo aprenc molt sobre les meves novel·les d'allò que em diu la gent. Siguin crítics professionals o lectors. No he pensat la novel·la com una mena de síntesi d'altres. Penso que potser té raó. M'agrada molt descobrir coses així. És agraït.

—**Al títol de la novel·la hi ha...**

—Ausiàs Marc... Hi ha aquella frase de 'Jo sóc aquell que em dic Ausiàs March' de Josep Piera, que va fer una biografia novel·lada, que es diu així. Trobo que és una manera molt bonica de dir: 'Jo sóc aquest'. Jo hi he posat 'aquell'. Era una manera d'injectar literatura en un tema que era tan fàcil de pensar que no n'hi podia haver, pensar que només hi havia una ficció amb clau actual.

—Ah! Jo us volia comentar la supressió del diacrític.

—Això és decisió de l'editorial. Ni m'ho van demanar.

—Com ho veieu?

—A mi em fa un mal al cor terrible la desaparició dels diacrítics, però sóc favorable a la desaparició dels diacrítics.

—Sempre esteu entre dues aigües?

—No ho faig expressament. Em fa mal el cor perquè sóc un sentimental, però hi estic a favor perquè crec que és bo simplificar la llengua de cara als qui l'aprenen, els nouvinguts. Cada vegada que he anat a fer classes per a adults, tots sempre diuen és que el castellà és més fàcil. Hem d'intentar simplificar el català, fer-lo més fàcil.

—Fins a quin punt arriba i remou a Catalunya Nord tot això que passa al Principat?

—Remou més que no em pensava. Hi ha un escepticisme profund, de tipus jacobí, que vol que no es mogui mai cap frontera enlloc del món, perquè pensen que seria un desastre. Això sí, sempre a benefici de França. En general es pensa que no s'aconseguirà, però hi ha una bona part de gent que té ganes que passi. La gent quan acaba essent molt sincera diu: 'Nosaltres no ho farem mai, però ells que ho facin.'

—A Catalunya Nord us llegeixen?

—No, hi ha poca gent que llegeixi en català i fins i tot gent que en sap es pensa que no el sap llegir perquè no ho ha provat mai. És fàcil de passar tota la vida a Catalunya Nord sense haver vist mai res escrit en català. D'un llibre meu, si funciona bé, a tot Catalunya Nord se'n venen 250 exemplars, que és molt en relació amb les quantitats que es venen d'escriptors del Principat.

—Sobretot és estrany perquè sovint parlu de coses que poden interessar molt a la gent del nord.

—És esquizofrènic, perquè al nord pràcticament ningú no sap qui sóc. Fa dos

anys o tres una revista del nord va fer una llista amb les cinquanta persones més influents de la cultura i jo no hi era... Jo no en discuteixo pas els criteris, però que de cinquanta no hi hagi cap escriptor que escrigui en català és estrany. Jo crec que és perquè no em coneixen.

—Vaja, per què a París no us coneixen? Encara continuen escanyant tot allò que és català. No paren mai?

—Mai. A vegades paren una mica i atorguen alguna cosa. Per exemple, legalment existeix l'ensenyament del català i és controlat, dirigit i finançat pel Ministeri d'Ensenyament. Però això són petites coses. Al costat d'això hi ha un moviment migratori tan fort de francesos cap a Catalunya Nord, que fa que no es pugui compensar. La població guanya entre 10.000 i 15.000 habitants cada any, des de fa més de vint anys. És moltíssim. La immensa majoria no saben res del català ni els interessa. Això és més potent que qualsevol petit regal que pugui fer el Ministeri d'Ensenyament.

—Fa poc heu deixat d'escriure articles a VilaWeb. Necessitàveu parar?

—Sí, per una necessitat interior pròpia per concentrar-me en projectes de creació personal. Em sap greu sacrificar VilaWeb però fer aquest article quinzenal era un desgast mental fort.

—Parlar d'actualitat és més difícil que no es pensa el lector?

—Per a mi és difícilíssim. És una cosa fins i tot dolorosa, perquè implica tenir idees molt clares sobre algunes coses. Implica renunciar als dubtes. Tendeixo a dubtar de tot, però quan escric una opinió has d'apartar els teus dubtes, no pots fer de puta i Ramoneta intel·lectual. Llavors has d'apartar coses i per si de cas afirmar, i per a mi és esgotador. Aquest article per a mi era una gran despesa d'energia, agraït d'haver-la feta, perquè em donava moltes satisfaccions, però necessito un descans.

—Esperem que torneu.

—Jo també. ■■

No volia passar per una etapa prèvia a Perpinyà perquè el món real de la literatura catalana és a Barcelona

Hi ha un escepticisme profund, de tipus jacobí, que vol que no es mogui mai cap frontera enlloc del món

Les armes jurídiques que Anna Gabriel pot utilitzar des de Suïssa contra Espanya

Tribunals Suïssa denega les peticions d'extradició si són per delictes polítics, i autoritza peticions d'asil i de refugiat

JOSEP CASULLERAS I ARNAU LLEONART

Bèlgica, Dinamarca i ara Suïssa. La internacionalització de la defensa dels drets dels polítics catalans perseguits per l'estat espanyol es va ampliant. Anna Gabriel ha decidit que no aniria al Tribunal Suprem a declarar, perquè considera que no tindria un judici just, en veient el tracte humiliant que han rebut els qui l'han precedida, i perquè així podrà fer entrar encara més en contradicció la justícia espanyola. Això, si el Tribunal Suprem espanyol en demana l'extradició, i si s'arribés a una situació d'haver de demanar l'asil polític. Aquest nou panorama obre una colla d'interrogants sobre el futur de la situació jurídica de Gabriel a Suïssa. Tot seguit intentem respondre'ls, després d'haver-los consultat a Margalida Capellà Roig, professora de la Universitat de les Illes Balears. És doctora des del 2002 i ha exercit l'activitat investigadora en el camp del dret internacional penal i del dret internacional dels drets humans.

1. La situació actual d'Anna Gabriel

Gabriel s'instal·la a Ginebra amb la intenció de treballar-hi i de fer d'interlocutora amb els grups de pressió i organismes internacionals que hi ha a la capital suïssa. I ho pot fer perquè Suïssa forma part de l'espai Schengen. Si el jutge Pablo Llarena, una vegada hagi constatat que Gabriel no va a declarar, en demana l'extradició, començarà un procés complex,

diferent del de Puigdemont i del dels consellers exiliats a Brussel·les, que ofereix a l'ex-diputada de la CUP un seguit de garanties.

2. Què passarà en primer lloc si Llarena en demana l'extradició?

Si Gabriel no acudeix a la citació judicial, el jutge del Suprem pot dictar a les autoritats suïsses una ordre de detenció i lliurament. Hauria d'anar adreçada a l'Oficina Federal de Justícia de Suïssa, que la cridaria a una audiència i ella podria presentar un recurs contra l'ordre de detenció i contra l'ordre d'empressonament preventiu. Les autoritats judicials suïsses seran les que decidiran el curs d'aquest procés, que es pot allargar molt de temps.

El jutge Llarena haurà d'especificar en l'ordre d'extradició quins delictes imputa a Gabriel, que només podran ser rebel·lió i sedició (i no malversació ni prevaricació), pel fet de no ser membre del govern. Ho haurà de fer mitjançant una ordre internacional en què haurà d'especificar la qualificació jurídica dels fets. I aquí és on entra en joc l'especificitat suïssa. Perquè l'extradició s'haurà de fer en virtut d'un conveni bilateral entre Suïssa i Espanya i d'acord amb el conveni europeu, que preveu excepcions en la concessió d'extradicions per delictes polítics.

La justícia suïssa haurà de determinar primer de tot si els delictes pels quals Espanya persegueix Gabriel són delictes polítics o delictes comuns. 'En el conveni bilateral d'extradició hi ha una llista de delictes, però són delictes

Anna Gabriel a l'acte de final de campanya del referèndum. ALBERT SALAMÉ

Suïssa haurà de determinar si els delictes pels quals Espanya persegueix Gabriel són polítics o comuns

A diferència de l'euroordre, a més, el govern suís té l'última paraula sobre si aconsegueix l'extradició o no

comuns. En canvi, rebel·lió, sedició, espionatge... són delictes que tradicionalment s'han catalogat com a delictes polítics', diu Margalida Capellà.

3. La pràctica judicial suïssa i el precedent Falciani

La principal particularitat d'un procediment com aquest és la pràctica judicial. 'Des del 1964 els tribunals suïssos apliquen un test anomenat "test del predomini polític" per a qualificar com a delictes polítics unes determinades conductes sol·licitades en l'extradició', explica Capellà. 'És un test en què valoren si pesa més el fet polític o el fet comú. És a dir, si és més un delictes polític o un delictes comú.'

Aquesta teoria del predomini polític en l'extradició s'ha anat estenent, fins al punt que l'Audiència espanyola l'ha aplicada en el cas Falciani. Suïssa demanava a la justícia espanyola l'extradició d'Hervé Falciani per uns quants delictes, després d'haver revelat milers de dades de clients del banc HSBC que van

posar al descobert nombrosos casos d'evasió fiscal. Les autoritats espanyoles van denegar a Suïssa l'extradició pel delictes de revelació de secret bancari, perquè van considerar que en l'actuació de Falciani predominava la qüestió política per sobre del delictes comú. Ara aquest factor es pot girar contra la pretensió de la justícia espanyola.

En primer lloc, hi haurà d'haver la qualificació de delictes polític o comú. Si és considerat un delictes polític, l'extradició serà denegada. Si és considerat un delictes comú, la justícia suïssa mirarà si els delictes que s'imputen a Gabriel són tipificats en el codi penal de Suïssa. Hi ha un tipus delictiu que podria encaixar amb el de sedició, però que requereix que hi hagi hagut violència. L'article 265 castiga amb penes de presó els delictes contra l'estat o el fet de 'canviar la constitució mitjançant la violència', o el de 'separar amb violència una part del territori'. La policia espanyola, la fiscalia i el Tribunal Suprem s'han inventat un

relat de violència inexistent. Caldria veure si la justícia suïssa el compartiria.

4. Una altra diferència (important) amb Bèlgica

I encara hi ha una altra particularitat. Com que Suïssa no és membre de la UE, a diferència de Bèlgica, no s'hi aplica l'euroordre –que estableix una llista de delictes tancada–, sinó el conveni d'extradició bilateral amb Espanya. A diferència de l'euroordre, a més, el govern suís té l'última paraula sobre si aconsegueix l'extradició o no. 'Ha passat, de vegades, que els tribunals d'un estat autoritzen l'extradició però en l'última instància el president de l'estat la denega', explica Capellà. Arribats a aquest extrem, la situació es podria traslladar al camp de la diplomàcia entre Espanya i Suïssa, que té molt present el cas Falciani.

5. L'opció de l'asil polític

Si, malgrat tot això, Suïssa acordés l'extradició demanada per la justícia espanyola, Anna Gabriel ha dit que

demanaria l'asil polític, que és un procediment independent que podria activar quan ho considerés convenient. Es poden presentar al mateix temps, però l'extradició només actua quan hi ha un requeriment d'un altre país, i l'asil el demana la persona afectada.

'Ella diu que la seva causa és perseguida i que a Espanya no tindria un judici just, de manera que aniria per la via del conveni del refugiat', diu Capellà. 'Hauria de provar que és víctima d'una persecució individualitzada per la seva ideologia. Algú que sol·licita asil és protegit automàticament per un principi bàsic que és el principi de no-devolució. Suïssa no lliuraria Anna Gabriel per l'excepció de delictes polític, i no podria tornar a Espanya perquè hauria sol·licitat asil i tindria la condició de refugiada. Aquí també es veuria la jurisprudència i la pràctica judicial de Suïssa, que és coneguda com a país de refugi. Jurídicament, crec que és una bona decisió, és més protegida a Suïssa que a Bèlgica.' ■

La bandera suïssa oneja al capdamunt de la seu del govern. WIKIMEDIA

Suïssa, un país sensible a les reivindicacions catalanes

Europa L'exili d'Anna Gabriel a Ginebra ha tornat a posar Suïssa al taulell de joc del procés d'independència

ROGER GRAELLS

L'anada de l'ex-diputada de la CUP Anna Gabriel a Ginebra per a no declarar al Tribunal Suprem espanyol ha tornat a posar Suïssa en el tauler de joc del procés independentista de Catalunya. Suïssa és un dels països més sensibles amb la causa catalana, probablement pel seu fort model federal i la tradició d'organitzar múltiples referèndums perquè la ciutadania dirimeixi sobre els afers públics. A més, l'estra-

tègia de defensa de Gabriel respon a la voluntat d'internacionalitzar el conflicte i la repressió espanyola, tenint en compte també que Ginebra és la seu de les Nacions Unides a Europa.

Suïssa és, a més, un país de tradició neutral i humanitarista. Malgrat que va tenir un paper controvertit durant la Segona Guerra Mundial, quan posà traves als jueus que fugien de l'Alemanya hitleriana, més tard va acollir exiliats del bloc de l'Est, com ara Polònia, Hongria i Txecoslovàquia, que fugien de la

Suïssa havia rebut refugiats il·lustres com Mikhaïl Bakunin i Vladímir Lenin, entre molts intel·lectuals perseguits

repressió de la Unió Soviètica. Abans, havia rebut refugiats il·lustres com Mikhaïl Bakunin i Vladímir Lenin, entre molts intel·lectuals perseguits. La crisi dels refugiats d'aquests últims anys ha tornat a acular el sistema d'asil suís a un atzucac. En un referèndum el 2013, la majoria dels suïssos van votar a favor d'endurir les condicions per a sol·licitar un asil als refugiats del Llevant i del nord d'Àfrica.

Tornant a l'afer català, Suïssa s'ha mostrat ara i adés sensible amb Catalunya. És

Ginebra ha estat seu de diverses mediacions en conflictes com ara el de Síria o les negociacions entre el govern espanyol i ETA

El president Josep Tarradellas i de la seva família, que van arribar a Suïssa després del seu pas per França

l'únic país que va oferir una **mediació entre la Generalitat i el govern espanyol** cinc dies després del referèndum de l'1-O. Concretament, el Departament Federal d'Afers Estrangers va proposar de crear una plataforma de diàleg entre tots dos executius.

De fet, seguint la tradicional neutralitat helvètica, Ginebra ha estat seu de diverses mediacions en conflictes com ara el de Síria, les negociacions entre el govern espanyol i ETA, entre els Estats Units, l'URSS, l'Afganistan i el Paquistàn per a acabar la guerra el 1988 i acords entre Israel i Palestina, entre més conflictes.

Preses de posició públiques

Pocs dies abans de l'1-O, **onze diputats suïssos** van enviar una carta a Mariano Rajoy perquè recuperés el seny, emprengué 'el diàleg amb les autoritats elegides democràticament a Catalunya' i respectés el dret d'autodeterminació de Catalunya. Així mateix, comparaven el cas català amb la resolució pactada entre el Regne Unit i Escòcia. Al parlament federal, va aprovar-se una moció demanant una sortida pactada pel procés català.

A més, el batlle de Ginebra, Rémy Pagani, **va defensar el diàleg** entre Catalunya i Espanya en un acte oficial de la comunitat espanyola a Suïssa. Les seves paraules foren rebudes amb xiulets i crits d'alguns assistents. Això va ser el 17 d'octubre, quan feia una setmana que Carles Puigdemont havia deixat la declaració d'independència en suspens per facilitar una negociació amb Madrid. 'El

president del govern català ha suspès els efectes de la declaració d'independència per permetre les negociacions. No seria prudent que el govern espanyol acceptés aquest gest de bona voluntat i fes un pas cap al diàleg en comptes d'amenaçar amb l'article 155?', demanava el batlle.

Ahir mateix, **dirigents socialistes suïssos** van donar suport a Anna Gabriel i van demanar l'alliberament dels presos polítics catalans. El 19 d'octubre, tres dies després de l'empresonament de Jordi Sánchez i Jordi Cuixart, **electes del consell municipal** van mostrar-los suport fotografiant-se amb llaços grocs.

Catalans il·lustres a Suïssa

La presència de Gabriel a Ginebra s'afegeix a una llista de polítics i intel·lectuals catalans que hi han cercat refugi. És el cas del president Josep Tarradellas i de la seva família, que van arribar a Suïssa després del seu pas per França. Amb Tarradellas viatjava, guardat en una urna de plom, el cor de Francesc Macià –enterrat juntament amb les seves restes quan Tarradellas va tornar del l'exili–. Allà va trobar-se amb Ventura Gassol i el metge valencià Carles Martí Feced, que també havien fugit del règim franquista.

Més intel·lectuals catalans destacats van exiliar-se a Suïssa: el músic Pau Casals, les escriptores Mercè Rodoreda, Aurora Bertrana i Cèlia Suñol, l'arquitecte Josep Pi Joan, el meteoròleg Rafael Patxot i l'arquebisbe Vidal i Barraquer. ■

Comença l'auditoria ciutadana del deute de les Illes, una iniciativa pionera a tot el país

Control econòmic És la primera vegada que s'investigaran els orígens del deute públic amb un paper actiu de la ciutadania

ROGER GRAELLS

Avui es constitueix la comissió no permanent de l'auditoria ciutadana del deute al Parlament de les Illes. Era un compromís del pacte de govern entre el PSIB, Més per Mallorca, Més per Menorca i Podem, i la cambra va donar-hi el vist-i-plau el 31 de gener, malgrat les fortes crítiques del PP. Les forces d'esquerres han d'acabar de pactar la llista de compareixences, que poden incloure tant antics responsables polítics com experts en la matèria, economistes i membres de la societat civil.

Les Illes tenen un deute públic de 9.000 milions, que equival al 30,8% del PIB. A més, cada any es destinen uns 1.000 milions a pagar el deute, és a dir, el 20% del pressupost. De fet, és la segona partida dels comptes del govern. Dit d'una altra manera, cada dia les Illes gasten prop de tres milions a pagar deute. Els partits d'esquerres han denunciat que prop de la meitat d'aquest deute correspon als governs de Jaume Matas, per les infraestructures multimilionàries que van pressupostar-se –amb els sobre costos corresponents–, i a la política econòmica del govern de José Ramón Bauzá.

La creació d'aquesta auditoria és resultat dels Acords pel Canvi, el pacte de govern entre el PSIB, Més per Mallorca, Podem i Més per Menorca. Aquests partits diuen que volen desgranar l'origen del deute i saber quins serveis públics deixen de rebre els ciutadans per pagar-lo i

també quina part es deriva dels casos de corrupció i de sobre cost d'infraestructures com ara el Palma Arena, el Palau de Congressos, les autopistes d'Eivissa i l'hospital de So'n Espases.

Les fonts del deute

'Hi ha tres fonts molt clares. Les balances fiscals negatives i l'infrafinançament històric, la mala gestió del PP i la corrupció', resumeix Nel Martí, el coordinador general de Més per Menorca. 'El deute és una llosa molt dura per a les Illes. Una part dels recursos públics no els podem destinar a la millora d'infraestructures, els serveis públics i el personal de l'administració', afegeix.

El portaveu de Més per Mallorca, David Abril, critica que, a causa del deute, un euro de cada cinc no es pugui destinar a polítiques socials. Així mateix, calcula que el deute històric de l'estat espanyol amb les Illes és de 500 milions, provinents del traspàs de les competències d'educació i sanitat. 'També hi ha una despesa que consideram il·legítima, associada als interessos bancaris i del FLA. Dineros que tornam de més', diu.

Laura Camargo, portaveu de Podem, explica que volen examinar quin perjudici ha tingut el deute des d'una perspectiva de desigualtat de gènere, social i ambiental. 'També volem posar damunt la taula la gestió fraudulenta, nefasta i corrupta que ens ha duit a aquesta situació', diu.

Una part il·legítima?

Podem calcula que el deute il·legítim de les Illes oscil·la entre 300 milions i 400 mi-

El govern d'Armengol es va comprometre a fer l'auditoria del deute públic. vw

La política econòmica del govern de José Ramón Bauzá és un dels aspectes que s'auditaran. ACN

El PP va criticar la comissió i els partits d'esquerres no descarten que miri de boicotar-la

lions. 'És una part proporcionalment petita dels 9.000 milions, però directament derivada de la gestió negligent i corrupta de governs anteriors', critica Camargo. La xifra que dona Abril és similar. Diu que s'han esvaït entre 400 milions i 500 milions pels augments de pressupost associats a l'obra pública.

'Hi ha hagut una fuga de recursos públics que té molt d'origen en l'època de Matas', critica Martí. I afegeix que molts casos s'han judicialitzat, com ara la construcció del Palma Arena, l'hospital de So n'Espases i les autopistes d'Eivissa.

Segons Camargo, la política econòmica de Bauzá va fer créixer el deute per a pagar els interessos, però això no es va traduir en una millora de les polítiques socials. 'En uns altres països d'Europa l'endeutament ha portat condicions millors per a la gent, però aquí no. El deute augmenta i no hi ha millora social', constata.

El paper dels ciutadans

Que l'auditoria porti el cognom 'ciutadana' no és casualitat. Més per Menorca, Més per Mallorca i Podem insisteixen que cal obrir la comissió a la participació de

la gent, tot habilitant alguns mecanismes. 'Tenim vies diverses, presencials i virtuals. Sembla que hi ha consens perquè la ciutadania pugui participar-hi tant com sigui possible', diu Camargo. No obstant això, insisteix que no esperen pas que hi hagi una participació multitudinària. Per això Martí creu que és important d'explicar a la gent per què hi ha aquest deute i d'on ha sortit.

Aquest consens s'ha de traduir ara en mecanismes que la comissió habiliti perquè els ciutadans s'impliquin en aquesta auditoria. Per exemple, l'obertura d'una pàgina web on la gent pugui enviar preguntes als compareixents i propostes als diputats, una mena de bústia virtual. Camargo apunta

també una altra possibilitat: que funcionaris facilitin confidencialment possibles informacions que coneguin sobre les obres públiques i les operacions dels governs anteriors. Podem vol fer també actes públics perquè la comissió no se circumscrigui solament a l'àmbit parlamentari.

'Un element de força' per a negociar amb Madrid

El govern de Francina Armengol negocia amb el Ministeri d'Hisenda espanyol un nou règim especial balear (RIB), i vol parlar també del nou sistema de finançament i d'una possible quitança del deute. Una demanda que els barons del PP no estan disposats a acceptar, i fan pressió en el ministre espanyol Cristóbal Montoro perquè no admeti cap concessió en aquest sentit. 'Tancar-se en banda en una negociació que encara s'ha de fer no és una mostra de bona voluntat', diu Abril.

Més per Mallorca, que forma part de l'executiu, també vol que les conclusions d'aquesta comissió sobre el deute forneixin arguments de pes per a encarar la negociació amb el govern espanyol.

El PP va criticar la comissió i els partits d'esquerres no descarten que miri de boicotar-la. 'Al PP no li sembla mai bé que hi hagi una comissió d'investigació de res, diuen que és una cacera de bruixes. Però l'objectiu és tenir un element de força per a la negociació amb l'estat', diu Abril. 'Ens fa més por Montoro que no pas el PP de les Illes, que només és una sucursal del PP estatal', conclou. **UU**

Els últims anys de *Pompeu Fabra*, amb l'exili més present que mai

BEL ZABALLA

Recorrem els últims indrets on va estar-se el Mestre, al Rosselló, amb motiu de l'Any Fabra: setanta anys de la mort, cent cinquanta del naixement, i cent de la 'Gramàtica catalana'

Aquesta és una ruta trista, avisa de bon començament David Paloma. Ell i Mònica Montserrat són dos lingüistes amb un interès devocional per Pompeu Fabra, i organitzen rutes per a explicar la vida del Mestre, que avui fa 150 anys que va néixer a la vila de Gràcia. La ruta principal es fa a Barcelona, on repassen els anys més productius i lluminosos de Fabra en la feina per l'ordenació de la llengua i l'establiment d'una ortografia. També en preparen una per Bilbao. Totes, amb l'aval de la càtedra Pompeu Fabra de la UPF i de l'Institut d'Estudis Catalans. La nostra ruta, però, comença al cementiri de Prada, on és soterrat. Embalsamat, ens expliquen. Perquè avui trepitjarem els carrers del seu exili, que són els de municipis del Rosselló on es va refugiar fugint de la

guerra a l'estat espanyol i del feixisme; i que són, també, els llocs on es va estar els últims anys de vida.

Pompeu Fabra ja era gran quan va exiliar-se el febrer del 1939, tenia setanta anys. Amb la família, havien hagut de deixar Sant Feliu de Codines a cuita-corrents, i durant uns dies van refugiar-se a Can Perxers, on Fabra tenia responsabilitats de part de la Institució de les Lletres Catalanes. A casa hi havia deixat totes les pertinences, i això vol dir també tots els papers i llibres. Durant uns mesos, va anar movent-se, ara Prada, ara Illa, ara Montpeller, ara Perpinyà, i ara un altre cop Prada, on finalment es va establir i va estar-se sis anys, fins a morir-se. Va viure-hi amb penúries i estretors, ell també, i sort en va tenir moltes vegades del menjar i la roba que li feien arribar. Però també va viure, parafrase-

La tomba de Pompeu Fabra, a Prada. BEL ZABALLA

Durant uns mesos, va anar movent-se, ara Prada, ara Illa, ara Montpeller, ara Perpinyà

jant-lo, sense abandonar mai la tasca ni l'esperança: a la casa del carrer dels Marxants número 15 de Prada va continuar treballant en una nova gramàtica, que es va publicar pòstumament el 1956, i també en les Converses filològiques.

Amb en David i la Mònica al capdavant, la quarantena d'excursionistes que hem pujat al bus a trenc d'alba –entre els quals, la directora general de Política Lingüística, Ester Franquesa– anem resseguint els últims anys de vida de Pompeu Fabra pels edificis on es va estar, i descobrint-ne

Carrer dels Marxants, a Prada, on Fabra va viure els últims sis anys. B.Z.

tot de curiositats. Com el baix relleu que va fer Apel·les Fenosa perquè es pengés a la casa on va morir Fabra, però que es va estar anys i anys tancat al despatx del batlle i que avui s'exposa a l'entrada de la biblioteca municipal Pompeu Fabra de Prada.

El 25 de desembre de 1948, Pompeu Fabra, que tornava d'haver passat la Nit de Nadal amb la família a Perpinyà, es va començar a queixar de molèsties. No tenia cap malaltia, senzillament, el cor cansat. Van arribar a casa. Queixós, va demanar un got d'aigua, que li va relliscar de les mans. Tenia vuitanta anys, i havia dedicat tota la vida a la llengua. El senyor ordenador de la llengua catalana. El Mestre. L'enginyer químic a qui li va néixer la consciència lingüística quan de jove, volent escriure una carta a uns cosins, es va demanar per quina raó els escrivia en cas-

A l'estat espanyol, prohibien de fer difusió de la mort de Pompeu Fabra, i les commemoracions es van fer en clandestinitat

tellà, i va decidir d'escriure'ls en català, que era la llengua amb què es parlaven. Una vida dedicada a endreçar la llengua, a codificar-la, amb voluntat que fos per a tothom i en qualsevol circumstància.

El 28 de desembre de fa setanta anys, al cementiri de Prada hi va haver un enterrament multitudinari. Mentrestant, a l'estat espanyol, prohibien de fer difusió de la mort de Pompeu Fabra, i les commemoracions es van fer en clandestinitat. Avui, aquest matí rúfol de febrer, Ester Franquesa, en nom del govern de la Generalitat de Catalunya, hi fa una ofrena floral i recorda que la llengua catalana torna a trobar-se amenaçada. Que torna a haver-hi exiliats. 'Necessitem la llengua, les persones i les institucions en alça, una altra vegada.'

De Prada, el bus ens porta cap a Illa. Allà ens rep Jérôme

Parrilla, batlle accidental, del Partit Socialista. Ens rep amb el llaç groc a la solapa de l'americana: 'Benvinguts a casa vostra. Casa nostra sempre ha estat terra d'exili.' I ens ensenya un document inèdit sortit de l'arxiu municipal: el llibre que recull el registre dels qui van arribar al poble per a refugiar-se, i a la pàgina que recull els primers de 1939, el nom 'Pompeyo Fabra', '70 ans'.

Parrilla fa un discurs que costa de sentir més al sud rere sigles polítiques similars. 'Catalunya viu un moment històric. Com a republicans, com a germans, no podem criticar què passa a Veneçuela, què passa a Turquia, i tancar els ulls al que passa a l'estat espanyol.' Illa va ser el primer municipi nord-català, i de l'estat francès, que va condemnar la violència policíaca de l'1 d'octubre de 2017. 'Com pot tancar els ulls, França?

Que la seva flama no es va apagar mai, malgrat totes les adversitats, i en destaca la feina, la coherència, el compromís, el patriotisme

Com els pot tancar, Europa? Són preguntes que també ens podíem fer el 1939.'

Com admet Franquesa, 'no imaginàvem que aquesta commemoració tindria tan present la situació que van viure els qui van marxar, que la sentiríem tan nostra'. Salvant algunes distàncies, avui, tantes dècades després, tornem a tenir el govern a l'exili. I presos polítics. I, novament, un 'estat que vol eliminar qualsevol vestigi de catalanitat'.

Després d'un dinar amb sorteig d'obres fabrianes inclòs, enfilem cap al bus fins a Perpinyà, última parada. Avui el Canigó només s'intueix rere els núvols. A la Casa de la Generalitat, l'escriptor Joan-Lluís Lluís ens obre la porta, la sala ja és plena, ens esperen. Jordi Manent, autor de la biografia Pompeu Fabra a l'exili, 1939-1948, hi ofereix

una conferència sobre la vida del Mestre a l'exili, acompanyat de Jordi Puigbert, director de la Casa de la Generalitat, i de la directora general Ester Franquesa.

'Va ser un dels fars dins la foscor dels anys a l'exili', diu Manent, que considera Fabra un símbol vivent i recorda que va continuar treballant per la cultura i la llengua fins al final. Que la seva flama no es va apagar mai, malgrat totes les adversitats, i en destaca la feina, la coherència, el compromís, el patriotisme.

Els paral·lelismes es fan, novament, inevitables, i en el torn de preguntes, la presidenta d'Òmnium Cultural a Catalunya Nord, Montserrat Biosca-Planes, recorda les dificultats d'anys passats, també en la defensa de la llengua, i deixa el neguit enlaire: 'Tornem a ser en una situació dolenta. I ara què farem?'

1. Baix relleu d'Apel·les Fenosa per a la casa on va morir Pompeu Fabra. BEL ZABALLA // 2. El batlle accidental d'Illa, Geroni Parrilla, acompanyat d'Ester Franquesa, directora general de Política Lingüística. BEL ZABALLA. // 3. Conferència sobre Fabra a la Casa de la Generalitat de Perpinyà. Amb Jordi Manent, Jordi Puigbert i Ester Franquesa. BEL ZABALLA

CARME JUNYENT

‘Les conseqüències socials de separar els nens per opció de llengua serien brutals’

Entrevista a la lingüista sobre les conseqüències que pot tenir liquidar la immersió lingüística aprofitant la suspensió democràtica del 155

CEDIDA

PERE CARDÚS

El govern espanyol pot aprofitar la suspensió de la democràcia catalana –amb una aplicació irregular de l'article 155– per liquidar la immersió lingüística a l'escola.

Arran d'una proposta d'un sindicat de professors molt minoritari, el govern de Rajoy ha dit que impulsaria la possibilitat d'escollir la llengua d'escolarització dels fills amb una casella per al castellà a les

matrícules. La comunitat educativa ha reaccionat amb contundència contra la proposta, que és una il·legalitat més que l'estat espanyol pot estar disposat a cometre. Més enllà dels afers legals i

Si la llengua hagués estat un criteri a l'hora de distribuir els alumnes, la cohesió hauria estat impossible

Els pares que no volen que els seus fills aprenguin alguna llengua en realitat tenen molt poca confiança en les seves capacitats

polítics, parlem amb la lingüista Carme Junyent de quins efectes podria tenir una mesura d'aquesta mena en la cohesió social i l'aprenentatge escolar.

—El govern espanyol diu que vol imposar la possibilitat d'escollir la llengua vehicular entre el català i el castellà. Quines conseqüències tindria?

—Lingüístiques, segurament molt poques, però les socials serien brutals perquè això significaria que l'escola promouria la fractura social.

—Els estudiants acaben l'ensenyament secundari amb les competències lingüístiques adequades? En totes dues llengües?

—Molts dels meus companys i jo podem donar fe que hi ha molts alumnes que no assoleixen les competències bàsiques en català. Han fet tota l'escolarització suposadament en català però són incapaços de fer un treball o una exposició oral en aquesta llengua. Mai no m'he trobat el cas contrari, excepte en dos alumnes, un d'Alemanya i un d'Austràlia que van arribar parlant perfectament el català i que van haver d'aprendre castellà per poder acabar el grau de lingüística a la Universitat de Barcelona.

—La immersió lingüística a l'escola és una realitat? O encara hi ha camí per recórrer?

—La immersió lingüística va ser una realitat que va mostrar que era un procediment fantàstic per aconseguir la igualtat entre alumnes. Però això passava a primària. A secundària mai no s'ha fet res d'equivalent i, de fet, molts dels èxits de la immersió es perden quan els alumnes arriben a l'institut.

—Què vol dir que la immersió és necessària per a la cohesió social?

—Aquest era l'objectiu de Marta Mata i dels grans pedagogs que ha tingut aquest país, no separar els catalans des de l'escola. Si la llengua hagués estat un criteri a l'hora de distribuir els alumnes, la cohesió hauria estat impossible. De fet, ens hi juguem això. La llengua és una altra cosa.

—El model de vies escolars diferenciades segons la llengua materna ha funcionat amb bons resultats enlloc?

—Hi ha un fet que ha estat observat en països dels cinc continents: quan s'estableixen línies separades, la població opta de manera creixent per les escoles que ofereixen el coneixement de les llengües subordinades perquè són percebudes com a centres de més qualitat que no els monolingües. Suposo que això té relació amb l'actitud cap al coneixement. Com es pot explicar que no es vol aprendre alguna cosa? Sempre he pensat que els pares que no volen que els seus fills aprenguin alguna llengua en realitat tenen molt poca confiança en les seves capacitats.

—Els sindicats majoritaris de mestres s'oposen completament a aquesta possibilitat...

—Només de pensar en tots els canvis que hi ha hagut en l'ensenyament aquests darrers anys i en el fet que no han aportat millores notables puc entendre que els mestres s'hi oposin. Però sobretot crec en el seu compromís i en el respecte i estima que tenen pels alumnes. Això està per sobre de qualsevol ideologia. I no hi ha res més antinatural en un mestre que obstaculitzar alguna classe de coneixement.

—Si s'han de fer canvis en relació a la llengua a l'escola, quins són els més urgents o necessaris?

—En els darrers anys he parlat d'aquesta qüestió amb col·legues de diversos països europeus i tots es queixen de la poca preparació i la manca de competències en llengua dels alumnes que arriben a la universitat. Amb això vull dir que segurament ens enfrontem a un problema d'abast més global. Hauríem d'explorar les causes d'aquesta davallada. Jo crec que tenen molt més a veure amb el canal que no amb el codi, a més d'una certa fractura generacional en les formes d'accés a la informació. Però tot això va molt més enllà i segurament és un altre debat. ■

JORDI BORRÀS

‘No eren militants de l’extrema dreta; eren els teus veïns’

Entrevista al fotoperiodista, que acaba de publicar ‘Dies que duraran anys’ (Ara Llibres)

ALBERT SALAMÉ

JOSEP CASULLERAS

Jordi Borràs feia pràcticament dos anys que s’havia allunyat de qual-sevol manifestació espanyolista, per la impossibilitat de poder-les fotografiar ni explicar amb normalitat; per les nombroses amenaces que havia rebut d’individus i organitzacions d’extrema dreta, les mateixes que ell s’ha encarregat de denunciar durant anys. Però arran del referèndum de l’1-0 i de la posterior proclamació de la República, s’hi ha hagut d’aproximar de nou i ha acabat recollint desenes i desenes de casos d’agressions i d’amenaces a l’informe ‘En nom d’Espanya’, publicat a l’anuari Mèdia.cat. És la cara B del llibre Dies que duraran anys (Ara Llibres), que avui surt a la venda. És un recull de fotografies dels moments més intensos i decisius que arrenquen al parlament al ple del 6 i el 7 de setembre i acaben a la manifestació del 7 de desembre a Brussel·les. Tres mesos en què tot va canviar. Borràs compta amb la col·laboració de més fotògrafs: Sergi Alcázar, Oriol Clavera, Ramón Costa, Sira Escasans, Ramon Ferrandis, Albert Garcia, Santi Iglesias, Míriam Lázaro, Carles Palacio i Carles Ribas. I dels texts d’un grup de joves escriptors que són de la seva generació: Anna Ballbona, Jenn Díaz, Marina Espasa, Natza Farré, Albert Forns, Raül Garrigasait, Jordi Lara, Adrià Pujol, Gemma Ruiz i Joan Todó. Una generació que haurà de saber si acaba llegint aquest llibre amb ulls de nostàlgia o com una demostració que la revolta és possible.

—Dies que duraran anys i ‘En nom d’Espanya’: cara i creu.

—Va bé per a contrastar l’ambient que es respira a les manifestacions espanyolistes amb el de les independentistes. Fins i tot a les manifestacions pels presos es respira una certa simpatia, una alegria i una esperança. Les manifestacions espanyolistes són tot el contrari: l’ambient és terrorífic, fa por. A mi em fa por. I aquests mesos també s’ha vist. L’agressivitat continguda que hi ha a les

*Per primera vegada
ens trobem que
aquesta violència
l'empra gent que no
es pot classificar com
a activista d'extrema
dreta*

*Em van dir de tot, em
van insultar, em van
assetjar i només els
va faltar de tirar-me
pedres*

manifestacions espanyolistes denota què ha passat amb la violència.

—Dieu a l'informe que aquesta violència espanyolista s'ha fet més transversal.

—La violència era pròpia dels col·lectius d'extrema dreta. Aquests esclafits de violència ja van passar als anys vint del segle XX, amb les primeres organitzacions d'extrema dreta. Ho explica Carles Viñas: aquells militars que sortien de capitania i anaven a caçar gent de la Unió Catalanista, d'Estat Català... Als anys vuitanta hi va haver un nou boom d'aquesta violència, en general de sectors de caps rapats neonazis. Però en aquells casos els qui atacaven algú en nom de la unitat d'Espanya eren militants d'extrema dreta. Ara per primera vegada en la nostra història recent, ens trobem que aquesta violència l'empra gent que no es pot classificar com a activista d'extrema dreta.

—Com els qui van atacar Catalunya Ràdio.

—Per exemple. O alguns casos més que m'he trobat. Enregistrava una agressió de membres d'extrema dreta a un venedor ambulat i vaig dir en veu alta 'això és el que defenseu'. I una senyora que passava per allà amb una bandera espanyola em va fotre una hòstia i em va trencar el mòbil. Jo no sé si aquella persona vota Ciutadans, el PSC o el PP, però, com aquest cas, n'hi ha moltíssims. Una de les coses que explico a l'informe és que parlant amb víctimes t'adones que el perfil de l'agressor ha canviat. I parlant amb mossos també; jo els pregunto quina mena de gent han pogut detenir, i em diuen que no són activistes d'extrema dreta com a tal. Si tenen antecedents policíacs, no tenen relació amb el seu activisme polític, sinó de delinqüència comuna. La violència ha traspasat de l'extrema dreta cap a un espanyolisme més transversal.

—Dieu que hi ha agressions comeses per gent sense perfil agressiu.

—Hi ha diversos casos del veí de tota la vida. Un exemple: una senyora picant la

cassola, i el veí del costat de casa seva surt al carrer, agafa un tros de fusta i el llança contra la finestra. En aquest cas hi va haver judici i van condemnar el senyor. Un cas més: tres persones de més de seixanta anys, al barri de Gràcia, arriben amb taxi el dia de la proclamació de la República. Quan un en surt crida 'visca la República'. El veí del davant de casa, que tenia la bandera espanyola penjada, baixa i els atonyina tots tres. Un més: un home que puja a veure el veí i l'amenaça de mort perquè repicava la cassola. I encara un més, a Palamós: un home de setanta-cinc anys que picava la cassola el dia que van detenir els Jordis... Va sortir al balcó. I un veí de l'edifici de davant li va fotre cinc trets amb unes escopeta de perdigons i el va ferir al ronyó. Aquest va ser detingut mentre cridava 'catalufos de mierda, os mataremos a todos'. No són gent de l'extrema dreta; són els teus veïns.

—Per què ho fan? Se senten impunes?

—No ho oblidem: el crit 'a por ellos' penetra en la societat espanyola. És el vist-i-plau de la impunitat. Però és més que això; és una actitud, la de 'no saltres contra ells'. No és una actitud de convivència: és tot el contrari, una actitud supremacista, del dominat i el dominador, del sotmès i la persona que sotmet. La majoria de casos d'agressions passen a partir de l'1-O. Dels cent trenta-nou documentats en noranta-cinc dies, vuitanta passen durant l'octubre. I, de fet, es condensen en tres dies concrets a partir del dia 1: el dia 8, el 12 i el 29 d'octubre, les tres grans manifestacions de Societat Civil Catalana; sumen entre les tres trenta-quatre incidents violents, que inclouen agressions, amenaces i coaccions.

—Hi vau ser, en aquelles manifestacions?

—Vaig anar a la del dia 8. Vaig haver de treballar des d'un principal a la Via Laietana davant la comissaria. Tot i ser en un pis, a mi em van dir de tot, em van insultar, em van assetjar i només els va faltar de tirar-me pedres. I no sóc pas l'únic.

Les manifestacions més unitàries de l'extrema dreta que jo he vist aquests últims anys no han estat a Madrid, sinó a Barcelona

'Dies que duraran anys' (Ara Llibres). JORDI BORRÀS

—Van ser manifestacions més grans que en ocasions anteriors. I també hi va anar molta gent que no agredia.

—És una realitat: qui fa aquestes agressions és una minoria. Però també m'he trobat amb víctimes que em deien que primer uns els van anar a pegar, i després uns altres hi van anar a posar pau d'entrada, però acabaven justificant l'agressió: 'És que anaves amb una samarreta amb l'estelada, a qui se li acut; és clar, és que aneu provocant.' És molt trist. Crec que hi ha hagut certa frustració per part del nacionalisme espanyol per la manca de reacció de Madrid. I això ha fet que hi hagi hagut esclafits molt concrets. Societat Civil Catalana fa aquestes manifestacions posteriorment del mes de setembre, quan organitzacions com Somatemp i Democràcia Nacional van agitar el carrer. Per exemple, quan van anar davant la seu de l'ANC, es pensaven que serien quatre gats i van acabar aplegant més de cinc-cents persones. I hi va haver diversos incidents violents. El dia 30 de setembre hi havia cinc mil persones que van anar fins a la plaça de Sant Jaume, on n'hi va haver de molt

greus. També hi ha aquesta manca de lideratge dins de l'espanyolisme.

—Què va fer aleshores Societat Civil Catalana?

—Doncs va intentar canalitzar aquelles manifestacions i ho van passar a fer ells. Quin problema tenien? Doncs que el 8 d'octubre, a part Societat Civil Catalana, també convocaven la manifestació catorze organitzacions d'extrema dreta. Les manifestacions més unitàries de l'extrema dreta que jo he vist aquests últims anys no han estat a Madrid, sinó a Barcelona aquest mes d'octubre passat. Perquè tot i no ser una manifestació pròpiament d'extrema dreta resulta que tens catorze organitzacions d'extrema dreta juntes i que estan a mata-degolla.

—Tornem al dia 1 d'octubre. Marta Torrecillas és agredida en un col·legi electoral per uns quants policies, arrossegada escales avall, vexada. En parreu a l'informe. Els mitjans espanyols l'acusen de mentir sobre les ferides. I rep 5.000 missatges de WhatsApp, 3.000 de Telegram, 700 trucades amb insults i amenaces de mort...

—I va ser seguida i assetjada, i amb conseqüències per a un negoci en el qual ella havia estat vinculada i que porta el seu ex-company, que ha hagut de tancar-ne la web per la quantitat de missatges que havia arribat a rebre i per l'assetjament que havia rebut el negoci. I no n'és l'únic cas: hi ha el d'un mossos d'esquadra que ha rebut amenaces de mort a la comissaria perquè es va fer una foto el dia de la concentració al Departament d'Economia. Algú va filtrar-ne la identitat.

—Hi ha incidents que van ser causats per agents de la policia espanyola.

—Sí, és un fet alarmant. Agents de la policia espanyola o de la Guàrdia Civil. En tres dels casos, fora de servei. Un cas molt bèstia, que va quedar pràcticament tapat, és el que va treure Benet Íñigo de RAC-1. Un grup de policies espanyols de paisà va arribar a un bar del Born en un estat força lamentable. Van acabar agredint un cambrer italià perquè es pensaven que parlava català. I quan van arribar els Mossos els van rebre amb insults catalanòfobs. I també hi ha el cas de Calella, del dia 2. Una de les

víctimes d'aquelles agressions em relata que un agent dels que sortien de l'hotel en xanquetes i amb la porra extensible el pegava dient-li 'fuera de aquí, catalán'. Imaginem que un mosso fora de servei pegués algú dient-li 'fora d'aquí, espanyol'. Hauria anat a judici.

—A Calella, hi va anar el dia 2. A les fotografies del llibre es percep l'enorme tensió que hi havia.

—Quan van sortir els policies vestits de paisà de l'hotel, sense fer cabal de les indicacions dels Mossos, un grup de manifestants s'hi va posar al davant, sense agredir, sense ni tocar-los, però dient-los de tot. I es van posar molt nerviosos, van entrar en una furgoneta i un dels agents em va agafar la càmera i se l'enduia cap endins. I amb una impunitat brutal. Si em poden fer això mentre els enregistra TV3, imagina't què van poder fer la matinada anterior amb nocturnitat.

—La fotografia de la portada: escola Diputació de l'Eixample. Allà la policia va haver de girar cua.

—Em van avisar que hi anava la policia. La mateixa informació va arribar allà. La gent es va començar a posar nerviosa i es va mobilitzar. Van arribar a concentrar milers de persones davant el col·legi en aquell tram de l'Eixample, entre cruïlla i cruïlla. Els antiavalots van baixar, hi va haver la línia de xoc, fins que van desistir pel volum de gent que hi havia, que feia inviable una actuació policíaca.

—El capítol 'Els més aplaudits', dedicat a la gent gran que va anar a votar, posa els cabells de punta.

—Aquell dia em van caure les llàgrimes en dos moments: primer, quan a l'Escola Industrial les urnes van entrar dins el col·legi i hi va haver un esclat de l'energia continguda durant molts dies i moltes hores i tothom es va abraçar. I el segon, quan a l'escola Jujol de Gràcia vaig veure els avis com entraven. Estaven emocionadíssims. Arribava algú amb cadira de rodes i trobaves deu voluntaris que volien portar la cadira, la solidaritat entre la gent... va ser una cosa preciosa.

—Hi ha la fotografia de l'helicòpter.

Aquell so constant de fons, símbol de l'ocupació.

—Sí. I recordo el dia 10 d'octubre, el de la declaració frustrada, amb una mena de pugna d'helicòpters al parc de la Ciutadella, un de la policia espanyola i un altre dels Mossos. I a Palau un altre dia entrevistàvem en Jordi Turull, que ens explicava que quan sortien al Pati dels Tarongers tenien un helicòpter de la policia espanyola al damunt. I, efectivament, vam sortir al pati i ens el vam trobar. El concepte de la guerra psicològica a través de l'helicòpter no és nou. Els Mossos també ho van fer durant molts anys: nosaltres som aquí i et vigilem.

—El llibre arrenca al ple del 6 i 7 de setembre. Una altra fotografia: Coscubiela, aplaudit per Cs, PSC i PP.

—Ja feia unes setmanes que Coscubiela era victorejat pels diputats de Ciutadans i el PSC. I aquell dia va fer una intervenció demagògica del calibre dels pitjors temps de Ciutadans. I em penso que va ser Carrizosa o Arrimadas que es van alçar en primer lloc i l'un li va

Arribava algú amb cadira de rodes i trobaves deu voluntaris que volien portar la cadira, la solidaritat entre la gent... va ser una cosa preciosa

'Dies que duraran anys' (Ara Llibres). JORDI BORRÀS

dir a l'altra: 'Ep, aquest és el moment'. I es van alçar tots. Tots els del PSC, Ciutadans i el PP, tret de l'Albiol, que es va quedar assegut. Aquell fet demostra la incapacitat d'un discurs presumptament d'esquerres que no ha volgut comprometre's quan la revolució era al carrer.

—I va arribar el 20 de setembre. Anna Ballbona diu que aquell dia 'tot s'es-bocina'.

—Allà l'estat espanyol va veure les orelles al llop. I fins i tot el govern de la Generalitat. Allò és la demostració que qui pilotava el procés era la gent. I ni l'ANC ni Òmnium no van poder organitzar ni controlar allò que va passar allà. Que no va passar res d'allò que van dir, d'actes tumultuaris, violents... I s'ha parlat molt poc del fet que els cotxes de la Guàrdia Civil que hi havia allà eren oberts. No només que hi havia armes, sinó que eren oberts!

—Ho vau poder veure?

—Sí, amb els meus ulls, quan al matí un manifestant em va dir 'escolta, has vist això?', i em va obrir la porta del Patrol de la Guàrdia Civil. No m'ho podia creure. El senyor Enric Millo ens pot explicar què feien els cotxes de la Guàrdia Civil amb armes dins? I quina intenció tenia tot plegat, quan es va oferir diverses vegades de ficar els cotxes dins el pàrquing...? Això et demostra la pretensió que tenia l'estat espanyol, frustrada perquè no hi va haver violència. I se l'han haguda d'inventar, amb l'excusa que els cotxes van acabar aixafats. Però no hi havia voluntat de fer mal a ningú. Encara més; aquestes fotografies demostren que hi va haver la voluntat de fer un cordó de seguretat per fer sortir els qui hi havia dins de la conselleria.

—I aquesta fotografia d'en Sánchez i en Cuixart, amb aquesta mirada.

—Sí, té un aire premonitori...

—I davant la seu de la CUP, la policia espanyola provocant.

—Els ànims eren molt encesos. Va ser

'Dies que duraran anys' (Ara Llibres). JORDI BORRÀS

una gran provocació, van intentar as-saltar la seu de la CUP. Però tothom veia molt clar que no hi podia haver ni la més mínima excusa per a legitimar l'actuació violenta de l'estat espanyol ni per a acusar l'independentisme de violent. Vam estar hores allà, esperant, perquè no tenien cap ordre judicial. I no va arribar mai, aquella ordre.

—Raül Garrigasait escriu, en el capítol de 'La revolta dels estudiants': 'Les revoltes útils són el ferment del futur; les fracassades s'esfumen dins un núvol de nostàlgia.' Hi ha el perill que acabem mirant aquest llibre amb nostàlgia?

—El moviment independentista aconseguirà que no sigui així. Hi ha una lluita pel poder, i les ganivetades entre els partits van que volen de manera vergonyosa. Però aquest llibre és un recordatori que quan hi ha hagut unitat popular i la voluntat popular de dur una cosa endavant,

això ha passat per damunt de tot. Fins i tot per damunt d'aquells qui teòricament pilotaven el referèndum. L'1-O es va fer, malgrat el govern espanyol, i fins i tot malgrat les dinàmiques de lideratge de l'independentisme. El problema és que més enllà de l'1-O no hi havia res planificat.

—Tenim la fotografia de les cares llargues del dia 27 al parlament una vegada proclamada la República.

—En general crec que tots ens hem sentit enganyats. Però no hi ha recança. No retrauré res a cap dels polítics que van ser allà, perquè ho han pagat amb el preu més alt, que és la llibertat. Però de tot això, n'hem d'aprendre. I si algú es pensa que l'independentisme baixarà, ho té magre. Ho hem vist el 21-D. L'1-O és la demostració que som capaços de fer allò que ens proposem. I ho aconseguirem, més tard o més d'hora. ■

Exposicions 80 fotografies sobre el Cabanyal

Fotografia FineArt a Igualada

Festivals Festival Internacional de Màgia de Badalona

VilaWeb {Paper >24-25/2/2018

**D.E.S.
C.O.N.N.E.C.T.A.**

ARTS ESCÈNIQUES
GASTRONOMIA / LLIBRES / MÚSICA
CULTURA POPULAR
CINEMA / ARTS VISUALS / MUSEUS
FIRES I MERCATS

Enguany, el festival es fa a Girona, després de sis anys a Figueres · Hi participen vuitanta-vuit artistes d'arreu del món

250 ANYS
DEL NAIXEMENT
DEL CIRC

EL FESTIVAL INTERNACIONAL DE CIRC ELEFANT D'OR

CELEBRA ELS 250 ANYS DEL NAIXEMENT DEL CIRC

Circ Enguany, el festival es fa a Girona, després de sis anys a Figueres · Hi participen vuitanta-vuit artistes d'arreu del món

Veronica Rybchonok & Maxim Vinogradov – teles aèries – Bielorússia. KATRINE BILAN

REDACCIÓ

Des d'ahir i fins dilluns, Girona acull per primera vegada el Festival Internacional de Circ Elefant d'Or, un dels cinc esdeveniments circenses més importants del món. El Camp de Mart de la Devesa és el lloc escollit per a plantar la carpa d'un certamen que fins a l'any passat s'havia fet sempre a Figueres.

Enguany, el festival commemorarà els 250 anys d'història del circ, amb vint-i-quatre actuacions de vuitanta-vuit artistes vinguts de divuit països diferents. Els organitzadors han passat aquests últims mesos visitant festivals d'altres estats, com ara Rússia, la Xina, Israel i el Kazakhstan, per elegir els millors espectacles i portar-los a Catalunya.

Algunes de les actuacions més destacades d'enguany són la del Duo Kalutskih, antics membres de l'equip rus de gimnàstica acrobàtica, les teles aèries del jove Jack Dawson de la companyia Phoenix australiana, el *National Circus of Pyongyang* amb funambulisme a gran alçada, i el duo franco-estatunidenc de trapezistes Audrey & Thomas.

Genís Matabosch, entusiasta del circ amb una de les principals col·leccions de documentació circense d'Europa, serà el mestre de cerimònies, i artistes de països com Moldàvia, Austràlia i Finlàndia hi participaran per primera vegada. Fins a 30.000 espectadors podran assistir de públic a alguna de les catorze gales del festival. Per facilitar la dinàmica, les vint-i-quatre atraccions estan dividides en dos espectacles, el Blau i el Vermell, de dues hores i quaranta-cinc minuts cadascun, repartits en cinc dies.

Ahir, l'Espectacle Blau va inaugurar la festa i es repetirà demà a les 12.00, les 16.30 i les 21.00; i avui a les 17.30, s'estrenarà l'Espectacle Vermell. A les 21.00, hi haurà una segona actuació, i diumenge tindran lloc tres funcions, a les 11.30, les 16.00 i les 19.30. Dilluns a les 20.30, serà el torn de l'Espectacle d'Or, on es lliuraran els premis als millors espectacles.

El jurat oficial atorgarà els tres trofeus oficials del certamen, l'Elefant d'Or, el de Plata i el de Bronze

L'elecció dels guanyadors es farà a partir de quatre jurats. El jurat oficial atorgarà els tres trofeus oficials del certamen, l'Elefant d'Or, el de Plata i el de Bronze. També hi haurà un jurat de la Crítica i un de la Imatge i, per últim, els espectadors podran decidir qui s'emporta el premi del Públic a partir d'una targeta de vot. Entre els membres dels tres jurats especialitzats hi ha el director de càsting del *Cirque du Soleil*, Pavel Kotov; Deng Baojin, directora de la *Jinan Acrobatic Troupe of China*; el periodista holandès Leendert Bedjin i el fotògraf rus Kirill Ivanov.

L'empresari anglès Philip Astley va inventar el circ modern l'any 1768, ara fa dos segles i mig. Encara que al país la tradició circense es va implantar uns anys més tard, a Girona el Tarlà del carrer de l'Argenteria és un clar exemple de la unió de la ciutat amb el circ, com mostren el vestuari del ninot i les seves acrobàcies sobre barra. Seguint el caràcter popular de les arts del circ, el festival d'enguany ha preparat quatre funcions dedicades al públic escolar i actuacions especials a residències geriàtriques i a l'Hospital Doctor Trueta.

Els funàmbuls a gran alçada del Circ Nacional de Pyongyang - Corea del Nord. F.C.E.O.

Jinan Acrobatic Troupe - malabars - Xina. F.C.E.O.

Fotografia d'una parella al París nocturn, en l'exposició de Brassai a la Fundació Mapfre. ACN

LA FUNDACIÓ MAPFRE EXPLORA LA VIDA NOCTURNA DE PARÍS AMB UNA RETROSPECTIVA DE BRASSAI

Fotografia L'exposició sobre un dels pioners de la fotografia moderna aplega més de 200 peces

REDACCIÓ

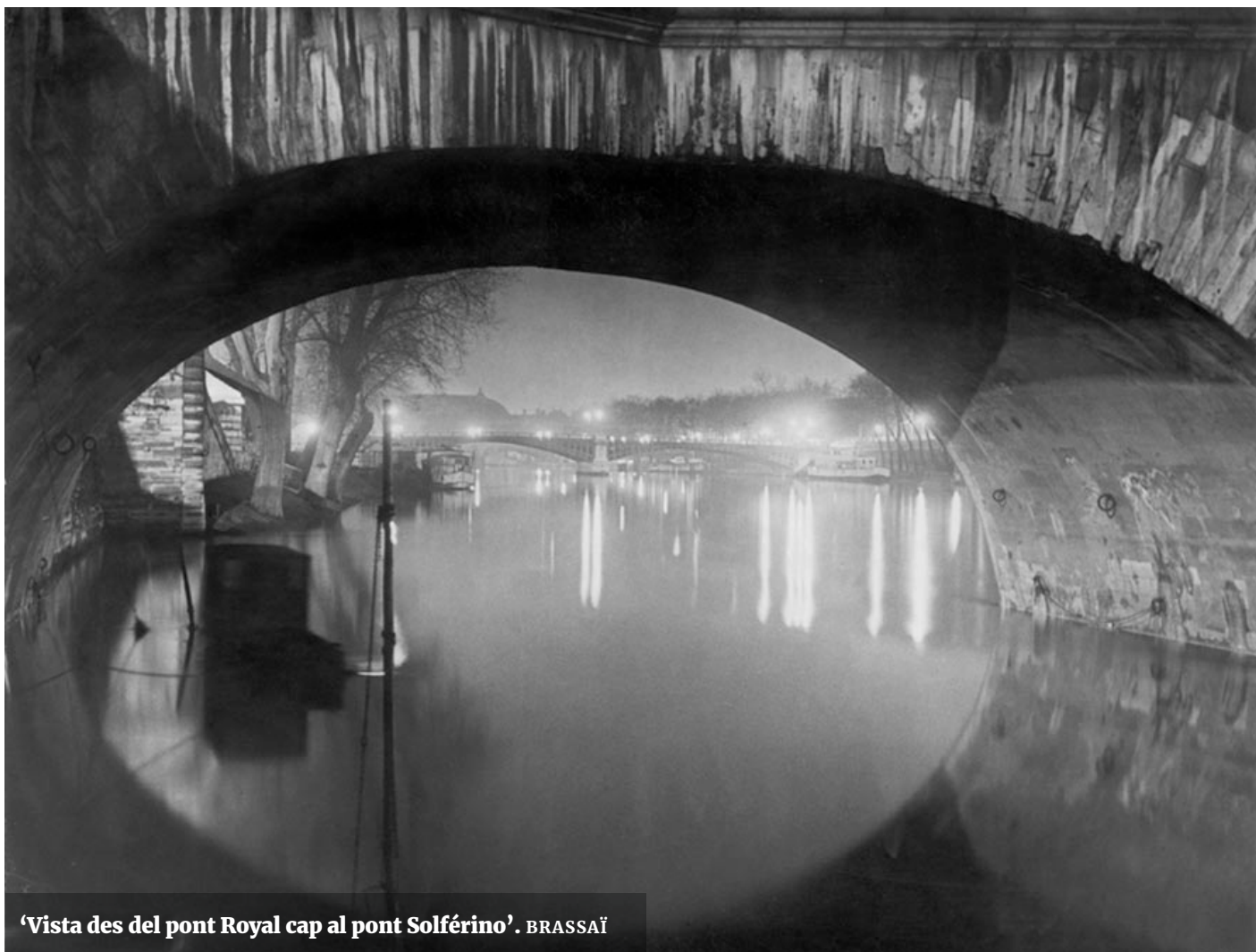
La Fundació Mapfre ha estrenat la programació expositiva del 2018 a Barcelona amb una mostra sobre el fotògraf hongarès Gyulá Halász, Brassai. És un recorregut exhaustiu per la trajectòria de l'artista que aborda la seva fascinació per la vida nocturna de París, repassa com va esdevenir un dels pioners de la fotografia moderna treballant amb un estil franc i directe, i mostra com amb el seu talent aconseguia de retratar instants de la vida quotidiana amb imatges icòniques i amb molta força.

L'exposició, que es podrà veure fins al 13 de maig, compta amb més de 200 peces entre fotografies d'època, dibuixos, una escultura i material documental.

Comissariada pel conservador en cap del departament de fotografia del Museu d'Art Modern de Nova York entre 1991 i 2011, Peter Galassi, la retrospectiva s'agrupa en dotze seccions temàtiques. Però els grans protagonistes són les dues seccions dedicades al París dels anys trenta. I és que, durant aquella època, Brassai va mantenir una intensa activitat al voltant de París i la seva vida nocturna. L'hongarès sentia fascinació per la ciutat i per això la seva obra és

plena de retrats, nus, natures mortes, imatges de la vida quotidiana, racons pintorescos i monuments copsats durant el dia. 'Els anys trenta, va fer una sèrie de fotografies de París de nit com ningú no havia fet abans. Va retratar parts de la ciutat millor que com s'havia fet fins al moment', detalla el comissari de la mostra, Peter Galassi.

D'aquesta manera, Brassai es va convertir en una de les figures més destacades entre els fotògrafs europeus i americans perquè, en el període d'entreguerres, va enriquir molt el potencial de la fotografia com a forma d'expressió artística. Precisament, Peter

‘Vista des del pont Royal cap al pont Solférino’. BRASSAÏ

Galassi explica que a començament de segle, la fotografia només es valorava en funció de la seva capacitat per a emular l'aparença de les arts més tradicionals. Al voltant de 1930, va sorgir una generació de fotògrafs que van impulsar una nova tradició en la fotografia i la van convertir en un art molt ric. Van rebutjar l'anterior concepció de la fotografia i van explorar el potencial artístic de les instantànies comunes i corrents. ‘Brassaï va fer aquest descobriment i el va portar fins a les últimes conseqüències’, diu Galassi.

Entre les dotze seccions de l'exposició, hi ha ‘París de nit’, que mostra una visió molt personal de l'artista. Les fotogra-

fies evocuen el ritme dinàmic i vibrant de la ciutat. ‘Plaers’ agrupa imatges protagonitzades per petits delinqüents, prostitutes i altres personatges dels baixos fons parisencs, juntament amb altres entreteniments públics. Tot i que l'especialitat de Brassaï va ser la nit, també hi ha un ‘París de dia’, que ofereixen monuments, racons pintorescs i detalls de la vida quotidiana. ‘Grafits’, en canvi, presenta les instantànies dels grafits que apareixien a les parets de la capital francesa, i a ‘Minotaure’ es reuneixen els treballs que el fotògraf va fer per al primer número d'una revista i que significaria el començament de l'amistat amb Pablo Picasso. III

Entre les dotze seccions de l'exposició, hi ha ‘París de nit’, que mostra una visió molt personal de l'artista

EL FESTIVAL INTERNACIONAL DE MÀGIA DE BADALONA FA DIVUIT ANYS AMB SEIXANTA MAGS CONVIDATS

Màgia Reconeixem il·lusionistes d'arreu del món actuaran avui i aquest cap de setmana en quatre sessions d'una gala en record del mag badaloní Li-Chang

tat, destaquen els espectacles de Felipe Mejías, virtuós del Sand Art, i el mim francès Mikael Szanyiel, que jugarà amb la música i els gestos per fer humor. Aaron Crow, vingut de Bèlgica, durà el punt inquietant amb el mentalisme en una gala presentada pel mag Alberto de Figueiredo. Demà a les nou del vespre, es farà la segona gala, i diumenge hi haurà dues funcions, una a les dotze del migdia i una altra a les set del vespre.

Projecte Solidarimàgia

En el marc del festival, diumenge que ve hi haurà una gala solidària impulsada pel projecte Solidarimàgia, del Mag Nani. Enguany, la màgia arribarà als col·lectius més desfavorits de les comunitats aïllades de la República Dominicana i els Baiteys Haitians gràcies als fons recaptats a la gala, on actuaran cinc joves promeses del món de la màgia: Maga Game, Alex Gilabert, Maria Altés i el duo Set de màgia.

Reivindicació de les magues

Aquest divuitè Festival Internacional de Màgia ha tingut fins ara un marcat caràcter reivindicatiu de les magues en un món dominat fins fa poc pels homes. En aquest sentit, la titellera Teia Moner ha rebut la menció honorífica per la trajectòria professional, de gairebé quaranta anys, i per la tasca en la fusió de la màgia i els titelles. La presència femenina al certamen ha crescut i un dels reclams ha estat la maga Joana Andreu, que és filla del prestigiós Màgic Andreu i ha participat en un muntatge a la Biblioteca Sant Roc.

REDACCIÓ

Avui a les nou del vespre es farà a Badalona la gala de commemoració dels divuit anys del Festival Internacional de Màgia de la ciutat, que durarà fins diumenge. Des de començament de febrer, el municipi ha reunit seixanta mags de tot el món en activitats, espectacles i tallers, i ara culminarà el festival amb una gala en honor de Joan Forns i Jordana, conegut com a Li-Chang, el mag més famós de Badalona, mort fa vint anys.

El Teatre Zorrilla serà l'escenari dels trucs de mags de renom internacional com Ivan Netcheporenko, guanyador del Grand Prix del Campionat Mundial de Màgia. L'il·lusionista rus actuarà amb un espectacle al voltant de la figura d'Ivan Zarevich, l'heroi d'uns contes populars al seu país. El duo Arkadio & Bella, premiat al Festival Internacional de Màgia de Montecarlo, també farà una aparició especial amb les seves grans il·lusions.

Segons el director del festival, Enric Magoo, les gales combinaran 'màgia moderna, atrevida i transgressora amb números més clàssics'. En moderni-

VESTITS **MEDIEVALS** I ESPECTACLES POPULARS A LA FIRA DE L'**AIXADA**

Tradicions Manresa incorpora al certamen una mostra d'indumentària dels segles XIII i XIV per a la Festa de la Llum

REDACCIÓ

Aquest cap de setmana, la Fira de l'Aixada omplirà un any més Manresa d'ambient medieval en el marc de la Festa de la Llum. L'activitat més destacada es farà a l'emblemàtic carrer del Balç, on s'oferirà de franc 'Vestis', una mostra d'indumentària medieval dels segles XIII i XIV. A més, també s'han preparat diverses desfilades d'una passarel·la amb vestits de l'època, que es farà al tram central del carrer per un preu de 3 euros per persona.

La desfilada, un esdeveniment inèdit, es complementarà amb les explicacions d'historiadors experts que relataran el procés de confecció de les peces i en revelaran els secrets. Els assistents a la fira descobriran fragments de la vida quotidiana de l'Edat Mitjana i la diferència entre estaments a partir de la roba. Dissabte, de les 16.30 a les 19.30, se'n farà una desfilada cada hora. Diumenge, l'exhibició serà matinal, amb una passarel·la per hora entre les 11.30 i les 13.30.

Enguany, la Fira de l'Aixada té un pressupost de 90.000 euros, que s'ha invertit en aquesta exhibició de vestits però també en la recreació d'espais i oficis medievals i en nous espectacles. Durant tot el cap de setmana, Manresa s'engalanarà amb escuts i banderes medievals i els seus ciutadans es convertiran en artesans, alquimistes, mestres de gremis, joglars, nigromants i bruixes.

El parc de la Seu, la plaça Major, la plaça Gispert i la de Sant Ignasi Malalt seran els escenaris de les representa-

El parc de la Seu, la plaça Major, la plaça Gispert i la de Sant Ignasi Malalt seran els escenaris de les representacions. F.A.

cions ambientades en l'Edat Mitjana. *Il Romanzo di Pietrina* explica la història còmica d'una companyia de teatre italiana que arriba a Manresa per actuar en els entremesos de benvinguda del rei Pere III. El toc fosc el donarà *De les cendres*, una apreciació de la bruixeria de la dona zíngara, i l'apunt tradicional vindrà de la mà de *Les Joglaresques i el senyor Ramon d'Olot*.

Entre les novetats, hi ha la recuperació de l'espectacle històric a l'Aixada *El rel·ligador de llibres*, una barreja de música, teatre, poesia i dansa jueus a càrrec del Col·lectiu de Jueus del Casal Cultural de Dansaires Manresans. En aquesta línia, el judaisme està molt present en la cultura popular de la fira, que també renovarà el tradicional enfrontament entre jueus i cristians (encarnats per dos

grups de teatre de la ciutat).

A més, s'han incorporat tres nous actors per representar els papers més importants dels actes centrals de la Fira de l'Aixada com el seguici del bisbe de Vic. Àlex Gómez es posarà en la pell del bisbe, David Requena serà el degà de Manresa i Jordi Llussà representarà Tinet. En el paper del rei Pere III actuarà Sergi Gamisans, i Irene Mas farà de la reina Maria de Navarra.

El rei Carles II va concedir la Fira de l'Aixada l'any 1686, però no es va establir en la modernitat fins a la seva recuperació l'any 1998 per la Festa de la Llum. Aquest esdeveniment, celebrat el 21 de febrer, commemora el misteri d'una llum de Montserrat que va entrar a l'església del Carme ara fa uns 650 anys.

EL FINEART ARRIBA A IGUALADA AMB UNA QUARANTENA D'EXPOSICIONS DE FOTÒGRAFS D'ARREU

Fotografia Avui comença el festival de fotografia amb noms destacats com Gilbert Garcin, Núria Faig, Koen Suidgeest i Manuel Vilariño

Cartell del FineArt. ACN

REDACCIÓ

Igualada enceta avui el festival de fotografia FineArt, que acollirà una quarantena d'exposicions de quaranta-cinc fotògrafs fins al 18 de març. Durant més de tres setmanes, hi haurà vint-i-tres sales d'exhibició habilitades a la capital de l'Anoia. Als col·legis, al mercat, en antigues fàbriques o locals desocupats, l'Ajuntament d'Igualada ha volgut dinamitzar els espais que acolliran les exposicions per apropar aquest art a tots els públics.

Enguany, la cita fotogràfica explorarà qüestions tan actuals com la crisi dels refugiats i el càncer, i d'altres més cos-

tumistes a partir d'escenes quotidianes del carrer o la relació entre les persones i els animals. El FineArt comptarà amb fotògrafs del país i d'altres internacionals. A més, per tal de donar visibilitat a les futures figures de la fotografia, el festival també exhibirà els treballs d'alumnes d'escoles d'art i disseny com l'Elisava de Barcelona o l'Escola d'Art i Superior de Disseny d'Olot.

Entre els referents internacionals del FineArt, destaca el francès Gilbert Garcin, que es va fer fotògraf quan es va haver jubilat. La seva col·lecció 'Un món de somni' es podrà veure a l'espai L'Empremta. José Luis Espinosa és un altre dels noms més reconeguts. El mexicà juga amb l'enfocament i la llum

per dotar d'expressió escultures a 'Desesperadament inerts', que s'exposarà al Museu de la Pell. El treball més aclamat, però, és el de Koen Suidgeest, que porta 'Costures a flor de pell' des dels Països Baixos, un recull d'imatges que mostren les cicatrius que deixa el càncer al cos.

Núria Faig exhibirà 'Mirades, viatge màgic al cor d'Àfrica', una visió de les textures i les històries del continent africà des del prisma de la fotografia. Per la seva banda, Manuel Vilariño, que va ser premi de fotografia 2007, retrata animals a la natura amb un enfocament melancòlic a 'Seda de cavall'. Rubén Lucía també s'ha inspirat en animals, i en el vincle que estableixen amb els humans, en la col·lecció 'Elena i els animals', que narra amb imatges la relació entre animals rescatats i la seva salvadora.

La labor periodística estarà representada al FineArt 2018 amb exposicions de fotoperiodisme de la mà de José Beut, autor de 'Suri People', fotografies en blanc i negre fetes a Etiòpia; Judith Prat amb 'Espoli', una investigació sobre els conflictes entre la República Democràtica del Congo i Nigèria, i Marc Javierre-Kohan i el seu 'Weapons', que explora el món de la venda d'armes. A més, Jordi Camí presenta 'Esclaus del contraban' i l'Escola Grisart dona veu al campament de refugiats més antic del món amb 'Mansiýun'.

A part de les exposicions, el festival ha preparat activitats culturals al voltant de la fotografia que s'aniran succeint fins a l'últim dia del FineArt. Hi haurà taules rodones, tallers per a nens i adults, projeccions audiovisuals, visites guiades i xerrades.

VUITANTA FOTOGRAFIES MOSTREN L'ECOSISTEMA SOCIAL DEL CABANYAL

Fotografia El Museu Valencià d'Etnologia dedica la tercera part de la sèrie 'València en blanc i negre' al barri marítim

REDACCIÓ

La sèrie 'València en blanc i negre' arriba al Museu Valencià d'Etnologia amb una exposició dedicada al barri del Cabanyal. L'exposició explica l'evolució del barri amb les imatges de la família Vidal, dedicada durant diverses generacions a retratar l'evolució de la ciutat i que ara presenten el treball dedicat al Cabanyal. La mostra aplega vuitanta instantànies d'aquest barri marítim que, durant molts anys, ha viscut una dura lluita veïnal per a sobreviure.

La mostra aborda la imatge tradicional del barri i la construcció de la seva identitat al voltant de la pesca i les seves activitats relacionades. Això ha fet que el barri hagi configurat una identitat pròpia diferenciada, amb particularitats de llenguatge, costums, sociabilitat i fisonomia.

Aquesta singularitat és l'eix central de l'exposició, que mostra l'evolució del Cabanyal durant el segle XX, un període clau en la seva història. Les primeres instantànies es remunten al 1900, tres anys després de la incorporació a la ciutat de València. Les últimes daten del 1991, moment en què es construïa el passeig marítim i s'havien soterrat les vies del tren que dividien la ciutat.

Les fotografies han estat fetes per tres generacions de la família Vidal: Martín Vidal Romero (1872-1944), Luis Vidal Corella (1900-1959) i Luis Vidal Vidal

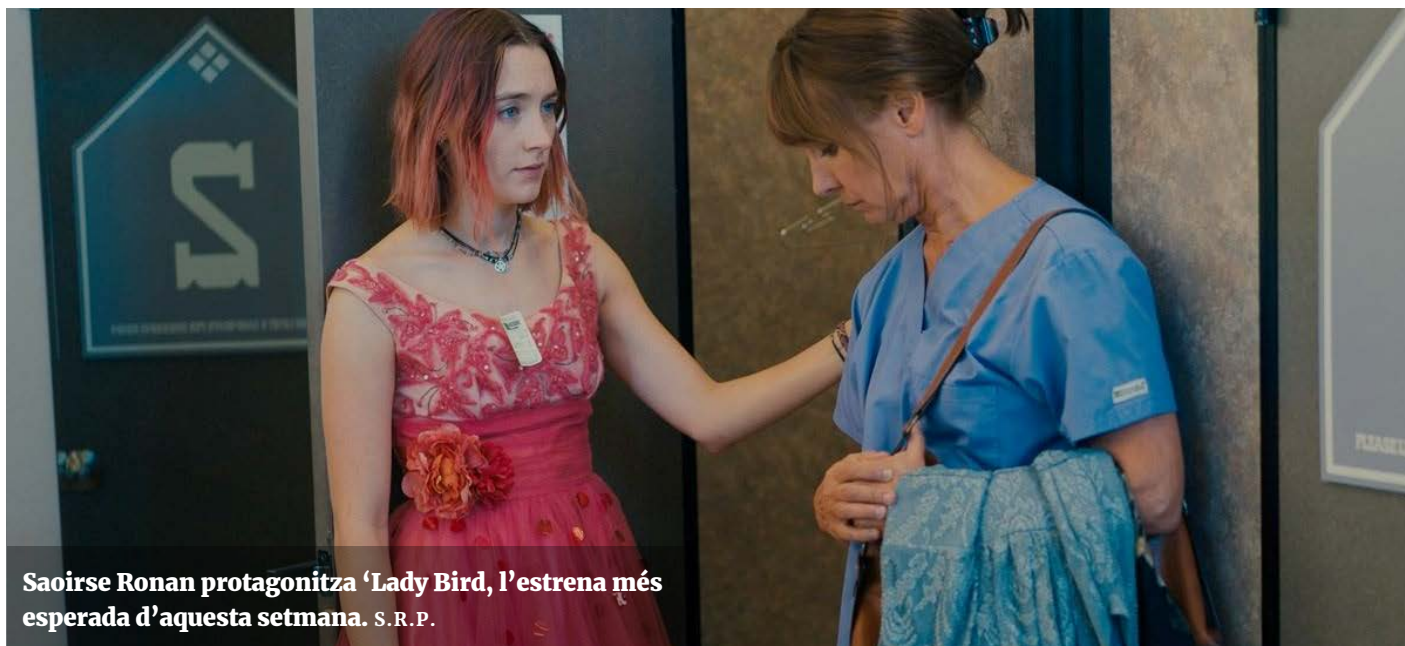

'València en blanc i negre III. El Cabanyal 1900-1991' s'estructura en diferents blocs temàtics. FAMÍLIA VIDAL

(1936). Una nissaga de fotoperiodistes que ha ajudat a mantenir viva la història de la ciutat i que ara acosten, amb la seva obra, un barri emblemàtic i singular; una obra que serveix de testimoni de la tenacitat d'un poble per a mantenir vives les tradicions.

'València en blanc i negre III. El Cabanyal 1900-1991' s'estructura en

diferents blocs temàtics, entre els quals: el dia a dia del barri i la feina tradicional dels pescadors; l'evolució de la platja, des que servia perquè els pescadors es guanyessin la vida fins que va passar a acollir l'oci de la burgesia i les classes populars; i una mirada intel·lectual a partir de Sorolla i Blasco Ibáñez.

Saoirse Ronan protagonitza 'Lady Bird', l'estrena més esperada d'aquesta setmana. S.R.P.

'LADY BIRD' ES PREPARA PER ALS OSCAR I 'LA ENFERMEDAD DEL DOMINGO' ATERRA DES DE LA BERLINALE

Arriba als cinemes *Lady Bird*, la història de llibertat i creixement personal d'una adolescent que decideix anar-se'n lluny de casa a estudiar per desenvolupar-se sense la figura protectora de la seva mare. La directora, Greta Gerwig, que també és actriu, està nominada als Oscar en la categoria de millor direcció amb tan sols 34 anys i el film opta a quatre guardons més. Una altra cinta destacada és *La enfermedad del domingo*, produïda a Catalunya i que tracta la relació entre una mare i la filla que va abandonar quan era petita. Ridley Scott estrena *All the money in the world* i la vida de la controvertida Tonya Harding és l'argument de l'esperada *I, Tonya*, amb Margot Robbie en el paper de la patinadora estatunidenca.

Lady Bird

Direcció: Greta Gerwig. Intèrprets: Saoirse Ronan, Laurie Metcalf, Beanie Feldstein; Lucas Hedges, John Karma, Tracy Letts. Gènere: Comèdia.

Una adolescent que es fa dir 'lady Bird' se'n va a viure al nord de Califòrnia per acabar-hi l'últim any d'institut. El viatge l'ajuda a trobar el seu paper al món com a persona i com a dona, lluny de la sobreprotecció de la seva mare. La cinta acumula cinc nominacions als Oscar, entre les quals millor film, millor direcció i millor actriu per a Saoirse Ronan.

La enfermedad del domingo

Direcció: Ramón Salazar. Intèrprets: Bárbara Lennie, Susi Sánchez, Greta Fernández; Miguel Ángel Solá, Richard Bohringer, David Kammenos. Gènere: Drama.

L'Anabel va abandonar la seva filla, Chiara, quan tenia tan sols vuit anys. Trenta-cinc anys després, la Chiara torna amb la petició de passar deu dies juntes. L'Anabel ho veu com a una oportunitat de recuperar la relació, però en realitat la filla té en realitat un propòsit ocult, i haurà de prendre una decisió important. El film, produït per les productores del país Zeta Cinema i On Cinema 2017, compta amb la col·laboració de TV3 i es va estrenar a la Berlinale.

All the money in the world

Todo el dinero del mundo

Direcció: Ridley Scott. Intèrprets: Michelle Williams, Andrea Piedimonte, Maya Kelly; Mark Wahlberg, Christopher Plummer, Timothy Hutton. Gènere: Drama.

Itàlia, 1973. En John Paul Getty III té 16 anys i ha estat segrestat. La seva mare farà tot el possible per recuperar-lo i provarà que l'avi del jove, el magnat del petroli John Paul Getty Sr pagui el rescat del seu nét preferit. El film està basat en fets reals.

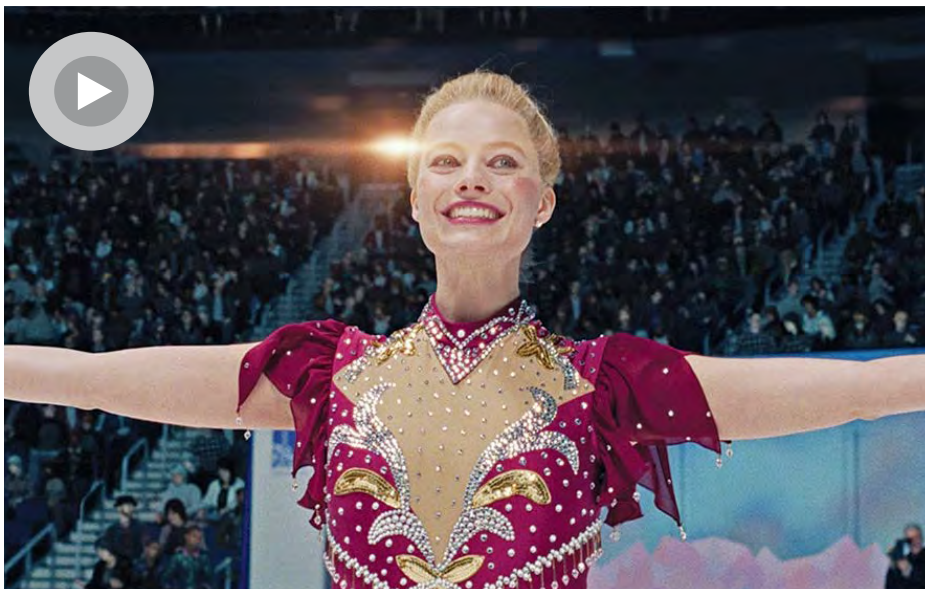

I, Tonya

Yo, Tonya

Direcció: Craig Gillespie. Intèrprets: Margot Robbie, Allison Janney, Caitlin Carver; Sebastian Stan, Bobby Cannavale, Paul Walter Hauser. Gènere: Comèdia.

Tonya Harding és una patinadora sobre gel estatunidenca de renom, però el seu caràcter i competitivitat la involucren en un atac a la seva màxima rival. El film, que explica uns fets reals, és el retrat de la repercussió mediàtica que Tonya Harding va acumular més enllà de la seva tècnica artística.

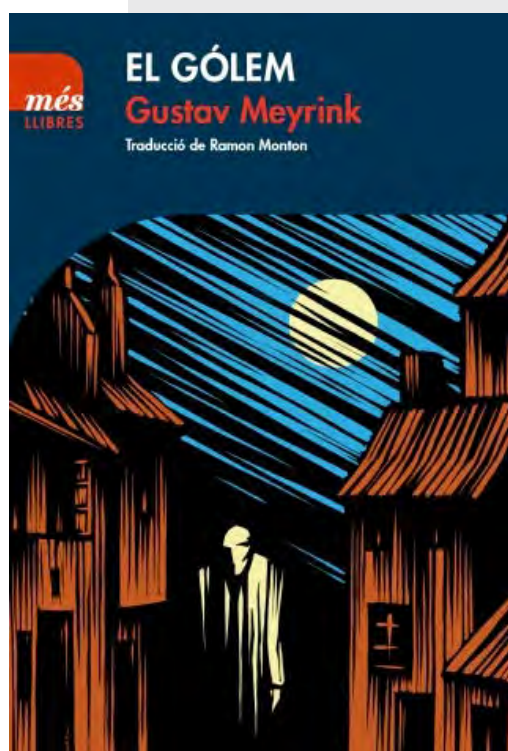
El Gólem, a més de ser un clàssic de la literatura fantàstica del segle XX, també és filla del seu temps i s'adscriu a l'escola expressionista

Ricard Vela

'EL GÓLEM' DE GUSTAV MEYRINK

Més Llibres publica aquest clàssic de la literatura fantàstica, en una traducció de Ramon Monton · Ens en parla l'editor Ricard Vela · En podeu llegir un fragment

COBERTA DE 'EL GÓLEM'
DE GUSTAV MEYRINK
PUBLICAT PER MÉS LLIBRES

MONTERRAT SERRA

Es publica en català *El Gólem* de Gustav Meyrink (Més Llibres), en una traducció de Ramon Monton. L'editor, Ricard Vela, ens explica en el text ben documentat que segueix per què, tot i ser un clàssic de la literatura fantàstica, a l'estat espanyol ha passat tan desapercebuda. Una obra de la qual Vela recorda que és 'de les més singulars del segle XX, segons Jorge Luis Borges, que és alhora fantàstica però literària, jueva però centreeuropea, popular però iniciàtica, onírica però comprensible, grotesca però espiritualista, i truculenta i plena de misteri, però també d'humor negre i de denúncia social. Un autèntic festí literari.' Llegeu-ne un **fragment**.

Ricard Vela, editor de Més Llibres, ens explica:

«Juntament amb *Dràcula* (1897), de Bram Stoker, i *Frankenstein o el modern Prometeu*, de Mary Shelley (1818), *El Gólem* (1915) de Gustav Meyrink forma part d'una tríada fonamental de novel·les fantàstiques que han donat forma a sengles 'criatures' o 'monstres' i que no només s'han convertit en referents perennes del gènere, cadascuna a la seva manera i des de la seva pròpia època estètica, sinó que també han esdevingut obres clàssiques i part integrant tant de la cultura més literària com de la més popular, reforçades sovint per la seva fortuna cinematogràfica. Si bé no cal dir res de la celebritat de les dues primeres, que representen molt bé, respectivament, la novel·la gòtica i sobrenatural i el relat romàntic i de ciència-ficció incipient, *El Gólem* no ha tingut encara, si més no a casa nostra, una popularitat comparable, tot i que va ser un gran *best-seller* en alemany en la seva època, que existeix la joia fílmica del 1920 de Paul Wegener (es van perdre, per desgràcia, les dues versions prèvies del 1914 i el 1917) i que s'ha traduït a 'gairebé' totes les llengües de cultura del món. I ara, per fi, la podem llegir directament en català en una traducció excel·lent de Ramon Monton,

És alhora fantàstica però literària, jueva però centreeuropea, popular però iniciàtica, onírica però comprensible, grotesca però espiritualista, i truculenta i plena de misteri però també d'humor negre i de denúncia social. Un autèntic festí literari.

que també signa una presentació prou informativa.

Els motius que *El Gólem* no sigui encara una obra excessivament coneguda i valorada al nostre país són diversos i en cap cas atribuïbles a la qualitat de l'obra. En primer lloc, és clar, no comptar amb una edició en català i, només des de fa pocs anys, amb alguna en castellà prou llegidora, ja que d'altres que encara corren van arribar de l'Amèrica Llatina fa força temps i no fan justícia a l'original. En segon lloc, el context històric-polític. Cal tenir en compte que parlem d'un autor que no era jueu però que escriu una novel·la basada en un mite hebreu del gueto de Praga. Ni més ni menys que el gran mite jueu de l'ésser artificial (creat amb fang i una mica de màgia talmúdica), que tradicionalment defensava el poble d'Israel dels seus molts enemics i de les malvestats que ha patit a Europa des de temps immemorials. I no sembla que l'Espanya del segle XX, per no dir res del seu antisemitisme persistent, hagi estat un lloc per a acollir aquesta mena de llegendes amb els braços oberts, i menys encara si estaven elaborades per un escriptor que es va anar endinsant cada cop més en l'esoterisme i allunyant-se del cristianisme. Finalment,

encara, la seva factura literària, ja que, a diferència de les altres dues (prou antigues per no representar un veritable perill ideològic i prou planeres des del punt estilístic), *El Gólem*, a més de ser un clàssic de la literatura fantàstica del segle XX, també és filla del seu temps i s'adscriu a l'escola expressionista, un corrent artístic que, recordem-ho, va ser qualificat de més 'decadent' que qualsevol altre per part dels feixismes i els autoritarismes diversos del segle passat, i que va tenir la seva raó de ser en el desassossec de la societat europea, per les carnisseries bèl·liques que van començar el 1914 i per la deshumanització progressiva de la societat moderna.

Perquè això també hi és present, a *El Gólem*, acabada de redactar en vigílies de l'esclat de la Primera Guerra Mundial i absolutament premonitòria, amb una transposició simbòlica de la funció executora i cega del Gólem, pel que fa a la transformació dels éssers humans en autòmats que fan les tasques que tenen encomanades, fins i tot contra la seva voluntat. I no oblidem que, de la mateixa ciutat, Praga, i del mateix caldo de cultiu i en les mateixes dates, en surt l'autor que es considera paradigmàtic d'aquest estranyament de l'home davant d'una

modernitat que no comprèn, Franz Kafka, amb el qual Gustav Meyrink té molts punts de contacte.

Així doncs, no és estrany que el personatge del Gólem no hagi protagonitzat, encara, gaires *remakes* cinematogràfics o que no hagi estat adaptat (tot i que sí en altres llengües) en edicions juvenils diverses, com en el cas de *Dràcula* o del monstre de *Frankenstein*. Tanmateix, existeix un corrent de popularitat menys visible que l'ha incorporat de manera natural a moltes produccions culturals contemporànies, com ara els còmics o els jocs d'ordinador i de consola, i que fa que el personatge sigui d'allò més corrent, per exemple, per a tots aquells que algun cop s'hagin interessat per un fenomen que es diu *Minecraft*. Gent més aviat jove, naturalment.

Per a qualsevol, descobrir *El Gólem*, o llegir-lo per primer cop en català, pot ser un privilegi que es presenta rares vegades. Una de les obres més singulars del segle XX, segons Jorge Luis Borges, que és alhora fantàstica però literària, jueva però centreeuropea, popular però iniciàtica, onírica però comprensible, grotesca però espiritualista, i truculenta i plena de misteri però també d'humor negre i de denúncia social. Un autèntic festí literari.»

CIGRONS AMB ESPINACS

Us oferim un plat fàcil
i gustós del receptari
de Neus Cuscó

Ingredients

(per a 4 persones)

- 500 g de cigrons cuits (300 g si són per a coure)
- 2 manats d'espínacs
- 1 ou dur
- 4 grans d'all
- 1 cullerada de farina
- reservar una mica de suc dels cigrons o dels espínacs
- pebre vermell
- oli
- sal

NEUS CUSCÓ

Per a bullir els cigrons: hem de tenir vint-i-quatre hores els cigrons en remull, amb aigua tèbia i una mica de sal o bicarbonat. Posem aigua en una olla i quan bulli hi afegim els cigrons. Han de bullir a foc viu durant una hora i mitja, depenent de la mena de cigró.

Per altra banda, fem bullir els espínacs amb aigua i sal durant deu minuts. Els escorrerem ben escorreguts.

Tallem els alls a rodanxes. En una paella posem oli i sofregim els alls. Els reservem. A la mateixa paella fem un roux: posem una cullerada de farina, que sofregirem una mica, i tot seguit afegim una mica de l'aigua reservada de cigrons o espínacs. Afegim els cigrons i al mig posem els espínacs. Ho deixem coure cinc minuts. Espolsem una mica de pebre vermell per sobre i ratllem un ou dur per sobre. Ja podem servir.

Torrent denuncia amb contundència la repressió de l'estat davant el ministre Catalá

La jutgessa Lamela manté a Traperó la retirada del passaport i el deixa anar sense fiança

L'independentisme podria augmentar la majoria al parlament, segons el CEO

Retiren la pancarta dels presos polítics de la plaça de Catalunya després de fortes pressions

Cambrils es personarà com a acusació particular en la causa dels atemptats

Concentració davant la comissaria de les Corts en solidaritat amb els catorze detinguts

La Federació Anglesa de Futbol sanciona Guardiola per dur el llac groc